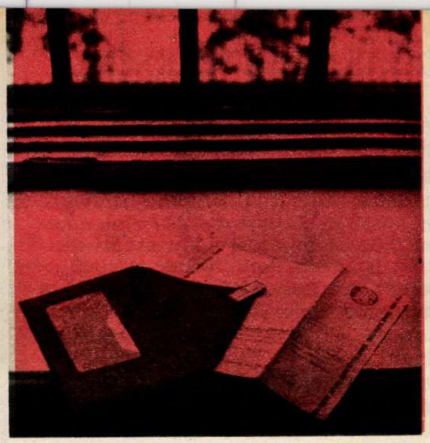

Értesítés.
Vajon eljönnek-e értem a szüleim?

Itt panaszkodni is lehet, és segítséget kérni. Tapasztalt pedagógusok, pszichológusok adnak útbaigazítást

— Csentetek?

— Én legfeljebb csak egy kis gyümölcsöt szereztem a kertekben.

— Szereztél?

— Igen. Az egyik kert gazdája, amikor elfogott, látva szomorú arcomat, nemcsak a gyümölcsöt hagyta nálam, hanem még egy húszast is a markomba nyomott.

— Elfogadtad?

— A közös kasszába tettem. Kopaszéknál ugyanis volt mit törlesztenem, hiszen az ő vadászterületük az önkiszolgáló boltok voltak, s ők a legdrágább konzerveket is megosztották velem.

— Tehát mégiscsak loptatok.

— Mondtam már, hogy én nem nyúltam semmihez. Elfogadtam, amit adtak.

Ugyanúgy, mint a Rókusnál és a Blaha Lujza téren, ahol Kopaszék felváltva tanyáztak. A banda ezeken a helyeken ricsajozott, innen indult begyűjtő utakra.

Az egyik ellenőrzés során a rendőrök Tibinél valóban nem találtak semmit, még személyi igazolványt sem. S mert kilétét homály fedte, otthonát előbb nem volt hajlandó megnevezni, a Róbert Károly körúti ideiglenes szállásra hozták.

— A rendőr, aki igazoltatott, többször találkozott velem, elengedhetett volna, hiszen ismert. Olyan fontos az az igazolvány?

— Ha nálad van, akkor is elfog, hiszen szökésben voltál. Gondolj az iskolára.

— Volt időm gondolni rá. Csak legalább oda visszavennének! Kőműves akarok lenni, olyan, mint apu, akit a fél város ismer.

A hangjából érzem, hogy most nem „alakít". Csak abban nem vagyok biztos, érti-e, hogy a kalandorkodó bandázás, a tolvajokkal vállalt cinkosság már majdnem bűn.

Ilonka tizennégy éves, de idősebbnek látszik. Csinos lány, olyan, akin megakad a fiúk szeme. És okos is. Mindenről van véleménye. Nem véletlen, hogy a vidéki iskolában, ahol tanult, rábízták szinte az egész úttörőraj munkájának irányítását.

A HAZUGSÁG ÁRA

Ilonka életútja azért vett veszélyes fordulatot, mert egy pillanatra elfelejtette, amit a többieknek mondott: a kis hazugság nagy hazugságokat szül. Ha például a barátnőjével játszik, ne hivatkozzon az őrsi foglalkozásra. Ha diszkóban töltött el több időt a megengedettnél, ne mondja a szüleinek, hogy az úttörőtanács ülése húzódott el.

A tizennégy éves kislány szavahihetőségét akkor vesztette el, amikor édesanyjának azt mondta, hogy iskolai farsangi mulatságra megy, közben házibulin volt.

— Gondoltam, ha füllentek egy csöppet, attól még nem dől össze a világ. Megnyugtatom vele a szüleimet, akik mindentől féltenek.

— Féltenek, mert szeretnek.

— Akit szeret az ember, abban bízik. Megtudtam, hogy egy alkalommal anyu utánam jött. Csak akkor nyugodott meg, amikor rájött, hogy igazat mondtam. Ettől kezdve abbahagyta ő is és apu is az elszámoltatást. Oda mehettem, ahová akartam.

— És te visszaéltél a bizalmukkal.

— Miért?

— Mert ők úgy tudták, hogy ceglédi barátnődnél vagy, és téged Budapest határában, az országút mellett csíptek fülön a rendőrök. Hogyan kerültél oda?

— Kiugrottam a taxiból, s mert a zsebem üres volt, lakott hely felé igyekeztem, ahonnan autóstoppal hazajuthatok.

— Üres zsebbel mentél Pestre?

— Százötven forintom volt. Amikor Cegléden a barátnőm elküldött mozijegyért, összefutottam néhány ismerős sráccal. Ők ajánlották, hogy ugorjunk fel valamelyik fővárosi diszkóba tipegni egyet. A pénzt odaadtam nekik, s mert náluk is volt, taxit fogadtak. Csak akkor lett számomra gyanús az egész dolog, amikor diszkó helyett méregdrága vendéglőbe vittek. „Honnan van ezeknek ennyi pénzük?" — gondoltam és most már nagyon mehetnékem volt haza. Mondtam is nekik. A fiúk újra taxit rendeltek, de útközben szemtelenkedni kezdtek velem. Pestlőrinc határában ugrottam ki a kocsiból...

— A szüleidet értesítették már?

— Négy napja ment el a távirat.

— És?

— Néma csönd.

— Mi lesz, ha nem jönnek érted?

Elcsuklik a hangja, könny szökik a szemébe.

— Nem hagyhatnak magamra!

— Te is cserben hagytad őket, hiszen Ceglédről hamarabb kellett volna hazamenned és egy sort sem írtál nekik.

— Nem hagyhatnak magamra! — ismételgeti.

*

Budapest, XIII. kerület, Róbert Károly körút 49—51. Ideiglenes szállás, ahol tapasztalt nevelők foglalkoznak nagy-nagy szeretettel a gyerekekkel, az odakerült fiatalokkal. Olyan állomás, ahonnan még visszasza lehet fordulni. Felemelt fejjel is, ha a lelkiismeretet nem terheli titkos bűn.

De miért kell az embernek eljutni odáig, hogy idehozzák? Milyen jó lenne, ha ezt a szállodát „vendég hiányában" örökre bezárnák!

Faragó György
Fotó: Szalay Béla

ordulhatsz...

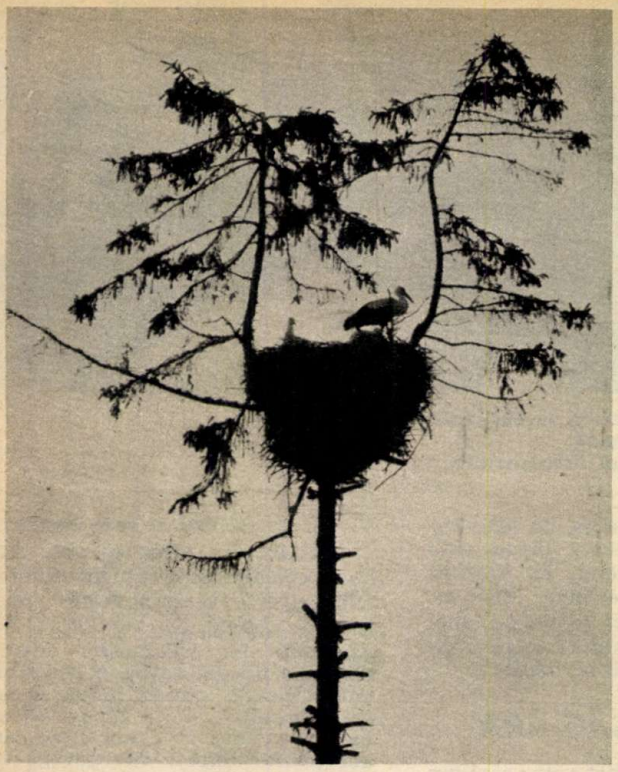

GÓLYA-GRAFIKA

Nem bizonyított tény, hogy a gólyák bármilyen formában foglalkoznának a művészeteknek akár egyetlen ágával is, ha csak kelepelésüket nem tekintjük egyfajta zenei stílusirányzatnak. Vitathatatlan azonban, hogy a Kelevíz községben tanyázó előkelő, hajlunk affelé, hogy már-már arisztokrata méltóságú gólyacsalád, tökéletesen érezve az idős fenyőfa grafikai hatását, páratlan szépségű otthont teremtett magának.

OSCAR-DÍJAS FOGATVERSENY

A recept egyszerű: végy egy történelmi regényt. Ha Krisztus idejében játszódik, s meséje egy kis nép harcát mondja el, az a legjobb. Adj hozzá egy kiváló rendezőt, tucatnyi hasonló színészt, fűszernek meg használj látványos csatajeleneteket, s ha ehhez még csempészel némi szentimentalizmust — kész is a film hollywoodi módra.

S hogy a recept valóban kitűnő, bizonyítja a hazánkban bemutatott amerikai Ben Hur immár filmtörténeti sikere. Csináltak már az egyetlen regényével világhírűvé vált Lewis Wallace műveből némafilmet, 1959-ben pedig megszületett az igazi szuperprodukció: William Wyler alkotása nyerte el a legtöbb Oscar-díjat. Meglehet, nem is maga a film a siker, hanem a legalább húszperces lovasjelenet. Andrew Marton és merész kaszkadőrcsoportjának alakítását nyugaton önálló filmként vetítik. A háttérben kétezer ember mozog, a vásznon emberek, lovak pusztulnak (hatvan ló halála árán készült el a film), de odafönn a bakon a csodálatos Charlton Heston, Juda Ben Hur hercege az igazság felé robog.

HÚRHARANG

A tények ismertek: az ABBA együttes, a svédek első számú sztárcsapata feloszlott. Az okok is ismertek: a kvartett és a mögötte álló szuperkonszernek már annyit kerestek az ABBA-lemezek eladásával, hogy az adó miatt egyszerűen — nem volt érdemes több lemezt kiadni. A sajtó elkeseregte magát, sajnálkozott egy kicsit afelett, hogy nincs többé szupernégyes, nincs többé „egyenlőségre alapozott, szépen hangzó tánczene".

Csakhogy, mint már oly sokszor, a popzene forgása nem áll meg: a nemzetközi popbörzén máris jegyzik az új ABBA-t. A nemzetiségük angol, a nevük: Bucks Fizz, és a zenéjük, ha lehet, „még jobb, még szebb". Ők is négyen vannak, s micsoda véletlen: éppen két fiú és két lány. Legfrissebb sikerük, a My Camera Never Lies (Az én kamerám sohasem hazudik) éppen az egykori ABBA-rajongók között hódít. S még egy történelmi egybeesés: 1981. áprilisában — mint hetvenháromban az ABBA — az angol négyes győzött az Euróvíziós fesztiválon. Az „ellenzék" szerint egyébként a két szívlovag, Bobby Grubby és Mike Nolan, no és a két ellenállhatatlan sexi-lady: Joy Aston és Cheryl Beker nem annyira zenei nagyságukkal, mint érzékükkel törtek be a piacra. Megérezték a pillanatot, amikor a népek a sok kőkeménység után egy kis dallamra vágynak.

A GONDOLAT SZÁRNYALÁSA

Azt hittem, álmodom.

Álltam a Louvre ablakában, körülöttem száz nyelven magasztalták a titokzatos mosolyú asszonyt, Mona Lisá-t. A bábeli hangzavaron felülemelkedve úszott tova Párizs légterében, a Szajna fölött a csoda: egy léghajó. Méltóságteljesen suhant a magasban, a Saint-Germain-des-Prés templom és a híres kávéház, a Café des deux Magots felett.

De hát nem lehetett álom, mert íme, itt a könyv (címe: Angyalok, szárnyak, rakéták, alcíme: Művészetről — gyermekeknek). Borítóján a kép: jobbra a templom, balra a két majom kávéháza, s Párizs légterében egy léghajó úszik. Pontosan úgy, ahogy én láttam egy őszi délelőtt. Csakhogy ezt a képet Trotin mester festette, valamikor a század elején. Az élethez akkor már úgy hozzátartozott a légi jármű, hogy Párizs e terét megfestve le sem hagyhatta képéről a léghajót. Pedig volt idő, hogy az ókori kelet királya, Etana, halállal bűnhődött

MOZAIK

ÖSSZEÁLLÍTOTTA: MAJOR ÁRVÁCSKA

JÁTSZÓTÉRRE JÁRTOK-E MÉG?

Tőletek kérdezem ezt, nagyobbaktól. Mert, ha kinézek a szerkesztőség ablakán, a mi játszóterünkön, bizony, csak óvodásokat, legföljebb kisiskolásokat látok. A felsősök a szomszédos labdázótéren már komolyabb játékokat játszanak. Pedig a játszótér — nem csak kicsiknek való!

Kijelentésemet pedig arra a kiállításra alapozom, amit a minap a fővárosi Fényes Adolf teremben láttam. „Szabadtéri játszóterek" volt a címe, és formatervezők mutatták be játékaik modelljeit, fotóit. De micsoda játékokét! Olyanokét, amelyek még nektek, tizenéveseknek sőt, nekünk, tízen valamivel túliaknak is megnyerné játékos kedvünket. Talán, mert anyaguk természetes: fa. S ott, ahol az anyag mű (szó szerint: műanyag), ott segít az ötlet. Az U és Y alakú elemek variációlehetősége bizony még a felnőttek fantáziáját is megmozgatta. S ha a sok lelemény, ötlet nemcsak terv maradna, biztosan fölösleges lenne a kérdés — örömmel mennétek a játszótérre.

magasba vágyódásáért, s égbe kívánkozásáért Ikarosz életével fizetett.

Ma már tudjuk: az ember természetes, ősi vágya a repülés. Erről tanúskodnak a képzőművészeti alkotások, az a harmincnyolc illusztráció, amely gazdagítja a német Wolfgang Hüttnek a Corvina Kiadónál megjelent könyvét.

Hogyan? Harmincnyolc? Ennyit szántak volna csupán századok mesterei a csodára? Az eredmény csak látszatra kevés: ennyi fért ebbe a kis albumba. Hogy is lehetne egyetlen kötetbe foglalni az ember és a repülés kapcsolatát.

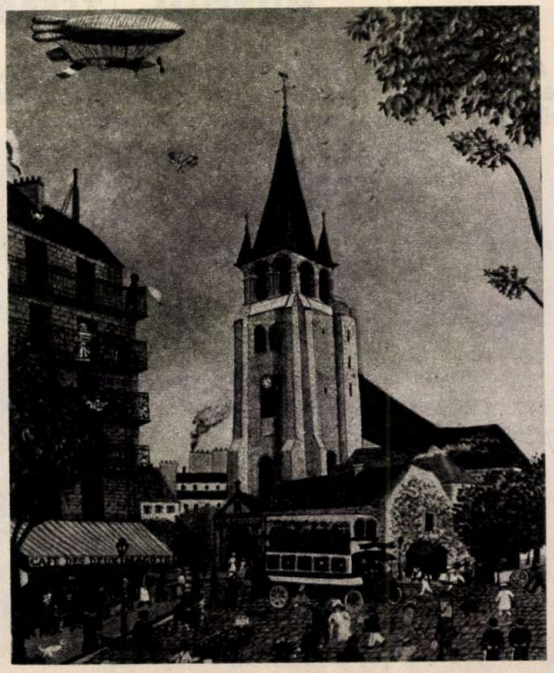

AZ AFORIZMA

„Az aforizma csak látszatra elmés mondás, mert ha csak elmés mondás, akkor csak látszatra aforizma.

Az aforizma a gondolkodás sajátos közege; évezredes sorsa az esszéhez közelít. Íratlan törvényei egyszerre késztetik eszme és igazság szolgálatára, műfajilag ezért félig művészet, félig tudomány, egészében pedig próbálkozás: legteljesebb igényű kísérlet a születő gondolat parányi méretű megragadására. A valódi aforizma — maga a tettenért gondolat."

Angi István ír így az aforizmáról a „Gondolatok a művészetről" című kötet előszavában. Hogy még inkább érezzétek, mi is az a „tettenért gondolat", közreadunk néhányat a kötet aforizmáiból. S mert e hónapban világszerte ünnepeljük a képzőművészetet, témánk: a festészet, a szobrászat, az építészet.

„A szobor a tökéletesség egyetlen pillanatát örökíti meg." **Székely Bertalan,** festő

(Képünkön Varga Imre portréja Balázs Béláról.)

•

„Az igazi nagy dolgok soha nincsenek divatban... S éppen ezért nem is mehetnek ki a divatból."

Székely Bertalan

•

„Egy jó festménynek egyenlőnek kell lenni egy jó cselekedettel." **Paul Gauguin,** francia festő

•

„Aki nem tud firkálni, az rajzolni sem tud."

Székely Bertalan

•

„A művészet kezdete az építészet."

Hegel, német filozófus

•

„Aki azt akarja, hogy megfelelő háza legyen, annak arra kell törekednie, hogy minél kellemesebb legyen benne élni." **Szókratész,** görög filozófus

ZSIBONGÓ

KUBIKUS-LEGÉNYEK

Hiszed-e, hogy valaha ilyen kopott ruhában, mezítláb, talicskát tolva jártak faluról falura a kubikuslegények? Ma már a kubikusok munkája is könnyebb, s talán ezért támadt kedvük a viharsarkiaknak egy nap erejéig felidézni apáik életét.

SZÁZSZORSZÉP SZÍNHÁZ

A Magyar Rádió Százszorszép Színháza november 7-én nyitja meg „kapuit": havonta elhangzó hangjátékok versenyeznek az „Úttörők Nívódíjá"-ért. A szavazni kívánó őrsök, rajok, klubok és baráti körök október 20-ig jelentkezhetnek levelezőlapon a Gyermekrádiónál (Budapest, 1800).

KÉNYELMES TELEFON

Negyven éve így képzelték el az állványos telefont – ágyban fekvőknek. Mi már csak mosolygunk az akkori tervezők fantáziáján: napjaink telefonjai egyszerűbbek és – kényelmesebbek is.

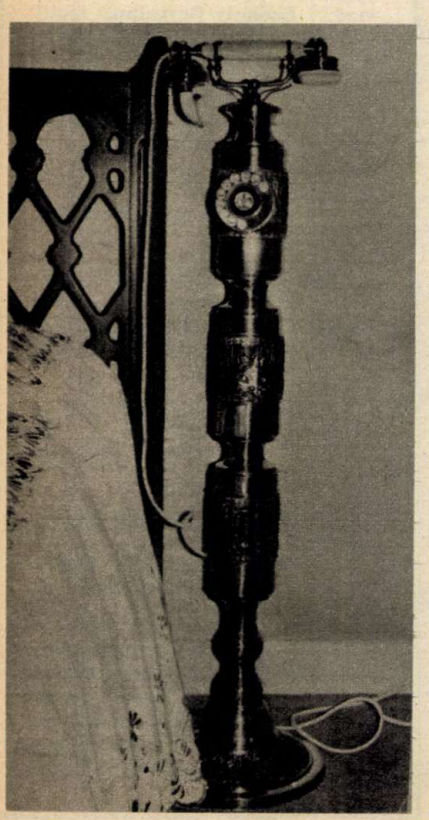

AZ ÉN PORTRÉM

„Göröcs Zsuzsi vagyok. Tar községben lakom. De nem ez az én érdekességem, hanem, hogy van egy kis nyulam! Fehér szőrű, piros szemű kis pamacs, egyedül gondozom, egyedül etetem: sárgarépával, kukoricadarával, de az igazi csemegéje a fű, meg a lucerna. Ha messzire utazom, akkor szedek előre füvet, addig se éhezzen, míg hazajövök. Igaz, sok gond is van egy állattal, de nem baj, ha megtanuljuk: másokra is oda kell figyelnünk. Még, ha csak egy nyúl az, akkor is."

MÚZEUM – ZSEBBŐL

A magyar földrajzi felfedezők emlékére alapít múzeumot Érden dr. Balázs Dénes geográfus-utazó. A gyűjtő- és rendszerező munka mellett ő tette le az induláshoz szükséges összeget is a leendő múzeum asztalára.

SE KI, SE BE

Ezt a parányi, fényelemmel működő japán számológépet se ki-, se bekapcsolni nem kell. Akkor mégis hogyan működik? Nos, eláruljuk: ha ráhajtod a notesz oldalát – kikapcsol, ha kinyitod – bekapcsol az ügyes szerkezet.

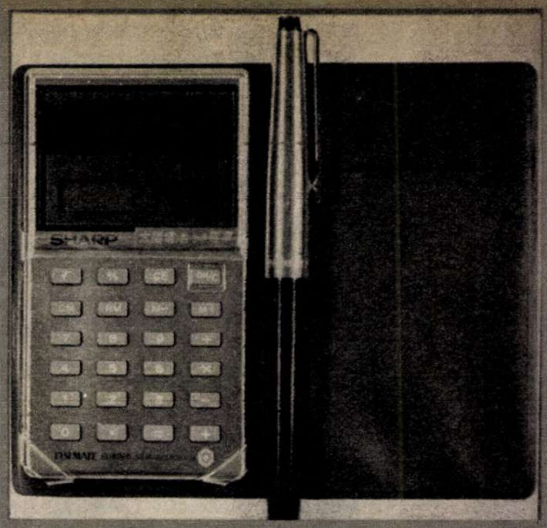

NYOMJUK A SZÖVEGET...

— Hogy tudok-e célba lőni? Nevetséges kérdés. Húszról úgy találom el a gyufa fejét, hogy lángralobban a súrlódástól...! Hiába vihogtok. Istenem, bárcsak lenne kéznél egy kispuska, hogy bebizonyíthassam... Micsoda? Hogy a honvédelmi napon lesz kispuska? Öö... nem is tudom, mi van a szememmel mostanában. Valószínűleg kötőhártya-gyulladásom lesz addigra...

NEM RONCSTELEP – ERDŐ!

Ha valaki azt hinné: felvételünk egy roncstelepen készült – téved! Fotósunk a pilisi parkerdő autós pihenőjének kellős közepén kapta lencsevégre a roncsot. De reméljük a látvány nemcsak az ő szemét „szúrta ki"...

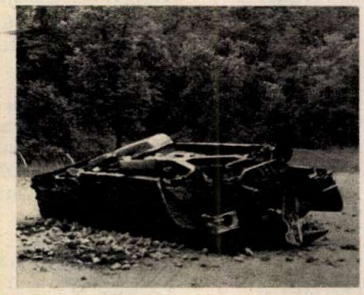

MARGÓ

Meglehet, azt mondjátok: gyáva vagyok, de nem szóltam. Hallgattam akkor, ott a béemká (így becézzük mindahányan a Budapesti Művelődési Központot) könyvtárában, mi több elhallgattam, amint egy mama eképp reguláz felsős korú fiát: ne menj oda, ne nyúlj hozzá, ne ülj le. Elhallgattam a véleményemet is, már megtanultam: más gyerekét ne neveljem. Más szülőjét meg mégúgyse!

Pedig de szívesen elmondtam volna, hogy egy könyvtárban éppen az az izgi, hogy mindent lehet csinálni. Kiválasztani egy könyvet, s rögtön utána egy másikat, beleolvasni ebbe is, amabba is. Aztán eltökélve magunkat egynél, ott támadjon kedvünk elolvasni az egészet, a könyvtár padlójára kuporodva, az első betűtől az utolsóig.

Meg még azt is mondtam volna (de nem mondtam, hát ide írom a margószélre), hogy a világ is akkor szép, ha akarunk — mászkálhatunk, s aki úgy akarja, leülhet. De aki állva kíván maradni, az — állhat.

(major)

1 PERC ÚTAZ EXPRESS SZEL

Kalauzunk: Novák Rudolf, az EXPRESS osztályvezető-helyettese:

— Irodánk az idén több sporteseményre is szervez utazást. A Budapest Sportcsarnok lesz decemberben a női kézilabda világbajnokság színhelye. Az ötnapos tanítási hét lehetővé teszi, hogy a diákok is szurkolói legyenek a december 11—12-i (szombat, vasárnap) döntőnek. A jelentkezőket a megyei irodákba várjuk.

PLANETÁRIUM

BUDAPEST X NÉPLIGET • TEL. 344-513

A Planetárium (Bp. X., Népliget, a 75-ös trolibusz végállomásánál) műsorelőzetese:

— Utazás térben és időben: szeptember 23., 28-án, 14 és 16 órakor.

— Pillantás a végtelenbe: szeptember 25., 26-án 10 és 12 órakor, 30-án 14 és 16 órakor.

— Lesz-e világvége? — című előadás: szeptember 25., 26-án, 14, 16 és 18 órakor. Jegyek csak a helyszínen válthatók!

FUTÓFESZTIVÁL

Futófesztivált rendeznek szeptember 25—26-án a Velencei-tónál. A testmozgás kétnapos ünnepén a diákok részére rendezik meg a 28×1000 méteres futást. Az általános iskolák 14 lányból és 14 fiúból álló csapatai versenyezhetnek a díjért: a 20 000 Ft-os vásárlási utalványért. A kétnapos programban sporttémájú filmeket is vetítenek, s a résztvevők híres sportolókkal, szakemberekkel találkozhatnak. 26-án, vasárnap reggel 6.30 órakor az Express ingyenes különvonatot indít a verseny színhelyére a Déli pályaudvarról.

ZSIBONGÓ

MEDDIG HÚZZA REAGAN AZ IDŐT?

• ERŐEGYENSÚLY = BÉKE

• SZIGORRAL A NYUGALOMÉRT

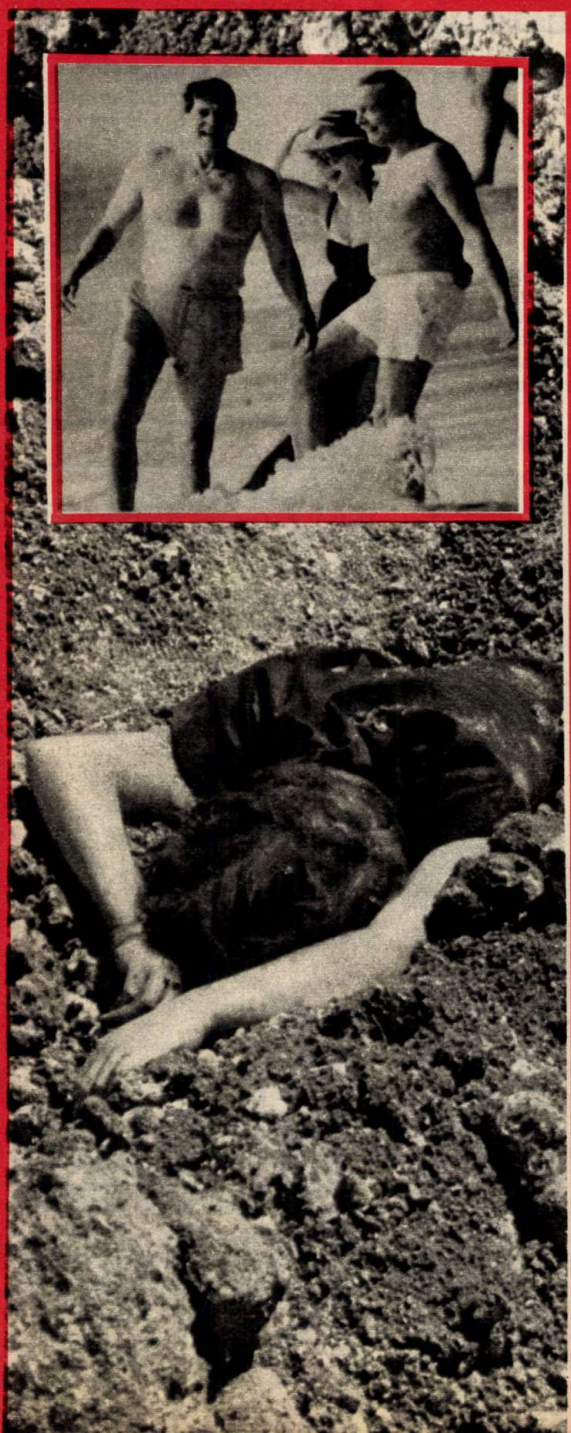

A nyári szünet után folytatjuk a hagyományos fórumot. Az újrakezdés egyébként felhívás is, kérdezzetek! Sok minden történt az utóbbi hónapokban a világban. Biztosan sok minden nem elég világos . . .

A hozzánk érkezett levelek egy része most is a tárgyalások, a béke megerősítésének lehetőségével foglalkozik. **Nyul Hajnalka Bezenyéről azt kérdezi: miért van az, hogy a világon egyes térségekben még mindig háborúznak? Bózi Katalin a budapesti Néphadsereg utcából viszont azon töpreng: miért vannak a Pajtásban képek, cikkek háborús összetűzésekről? Szerinte sokkal jobb volna a vízi élőlényekről olvasni.**

Én, szivem mélyén, egyetértek Bózi Katalinnal. Nemcsak a Pajtásban, hanem mondjuk a Népszabadságban, a Magyarországban is szívesebben olvasnék-írnék vízi élőlényekről, mint háborús tűzfészkekről. Sajnos, azonban — és ez Nyul Hajnalkának is válasz —, a világban nem szűntek meg azok az okok, amelyek háborúkhoz vezetnek. A világ egy részén harc folyik az igazságosabb társadalomért. Vannak erők, amelyek meg akarják akadályozni ezt, mert a haladás ellenségei. Az országok között gazdasági különbségek mutatkoznak, nagyon gazdagok és nagyon szegények egyaránt találhatók. Sok szomszédos ország között van határviszály. Ezek olyan ellentétek forrásai, amelyeket egyrészt békésen, tárgyalóasztal mellett lehetne rendezni. Másrészt — a szocializmus, a kapitalizmus esetében — a különböző társadalmi rendszerek békésen élhetnének egymás mellett. A világ nagy részén ez így is van. Egyes országok azonban, kihasználva nagyobb katonai erejüket, megpróbálják fegyverrel rákényszeríteni akaratukat a gyengébbnek tartott félre. Ez a helyi háborúk oka. S ezért fontos az, hogy a világ nagyhatalmai — a Szovjetunió és az Egyesült Államok — között megmaradjon az egyensúly. Az a helyzet, amikor egyik sem erősebb a másiknál. Így kerülhető el a világháború.

Várhegyi Mónika a székesfehérvári Élmunkás utcából, Párer Attila Bükkösdről az iránt érdeklődik, hogy miért nem akar Reagan, amerikai elnök találkozni Leonyid Brezsnyevvel, a Szovjetunió

Sajnos, túl sok helyen készülhetett ebben az évben ilyen felvétel: anyák, feleségek, lányok, nővérek zokognak a háborúba induló fiuk, férjük, kedvesük, fivérük búcsúztatásakor

Kommunista Pártja főtitkárával?

A szovjetek és az amerikaiak abban egyetértenek, hogy találkozni csupán egy találkozó kedvéért nem érdemes. Ha a két nagy ország vezetője tárgyalóasztalhoz ül, akkor már jól előkészített megállapodások eredményes befejezését várja tőlük a világ. A baj nem az, hogy Reagan egyelőre nem akar találkozni Brezsnyevvel, hanem, hogy eddig nem történt semmi az ilyen megállapodások előkészítésére. Tárgyalnak ugyan szovjet és amerikai küldöttségek a svájci Genfben, de haladás nincs. Úgy tűnik, a Reagan-kormány addig akarja húzni az időt, amíg új katonai terveit megvalósítja és fölénybe kerül a Szovjetunióval szemben. Az elmúlt évtizedek történelme azonban bebizonyította, hogy ez lehetetlen. A Szovjetunió mindig képes volt az amerikai katonai erő kiegyenlítésére.

Durjancz Éva Pilisről a lengyelországi helyzetről érdeklődik. Szabó Csilla Mezőcsátról, Ficsár Rozália Kunszállásról azt szeretné tudni, milyen előnyökkel — illetve hátrányokkal — járt a szükségállapot bevezetése.

Lengyelországban 1981. decembere előtt olyan helyzet jött létre, amelyben a hatalomra törő különböző csoportok tevékenysége, a vadul burjánzó sztrájkok, a roppant súlyos gazdasági helyzet folytán a kormány kezéből már-már kicsúszott az irányítás. A katonai szükségállapot bevezetése — a szocialista társadalom ellenfeleinek az őrizetbe vétele, a sztrájkok betiltása — lehetőséget adott arra, hogy nyugodtabb körülmények között orvosolni lehessen a bajokat. A szükségállapot előnye: a gazdaság rendbetételéhez, a Lengyel Egyesült Munkáspárt megerősítéséhez, az emberek megnyugtatásához időt biztosított. A szükségállapot önmagában azonban nem jelenti a gondok megoldását. Most Lengyelországban a szocializmus ellenfeleinek egy csoportja még aktív. De a nép túlnyomó többsége nyugalmat akar, normális életet, értelmes munkát. Rájöttek, hogy a gazdaság talpra állítása segíti a válság megoldását. És éppen a nagy többség nyugalma érdekében a vezetés esetenként keményen fellép azok ellen, akik a társadalom gyógyulásának folyamatát akadályozni próbálják.

Bojti Mihály (Budapest VI., Benczúr u. 28.) így ír: „Mindig csak azt hallom a tévében, hogy Salvadorban a ‚Nemzeti Felszabadító Hadsereg' elfoglalt egy várost vagy éppen elveszített. Azt szeretném tudni, hogy az ország mekkora részét tartja ellenőrzése alatt ez a szervezet és van-e esélye arra, hogy megnyerje ezt a polgárháborút?"

— A salvadori ellenállás most más körülmények között harcol, mint a felkelés kezdetén. Most minden nehezebb. Az amerikai kormány alaposan felfegyverezte, kiképezte Salvador hadseregét (tehát a függetlenségért küzdő harcosok ellenfelét). Ugyanakkor az Egyesült Államok figyelmeztetett: ha az ellenállás erősödik, akkor közvetlenül beleavatkozik az események menetébe: katonákat küld Salvadorba. A „Nemzeti Felszabadító Hadsereg" vezetése ezért úgy döntött, hogy nem hoz létre nagy, összefüggő felszabadított területet, hanem az ország különböző pontjain csoportosítja partizánjait. Most öt ilyen gócpont van Salvadorban. A legnagyobb — egy egész tartomány — Ursulatan. A felszabadítási mozgalom vezetése egyelőre nem indít általános támadást. Úgy döntöttek, tartják bázisaikat és megvárják, amíg harcuk számára jobb körülmények lesznek az országban és a világban. **Kereszty András**

A háborúk poklától talán a gyerekek szenvednek leginkább, fegyverek árnyékában nőnek fel, ez a szörnyű élmény egész életüket végigkíséri

VILÁGLÁTÓ FÓRUM

Kérdésem:

Nevem: .....

Címem: .....

Életkorom: .....

MI TISZTELGÜNK

Száz úttörő állt tanácstalanul a „romok tetején" a szelídi táborban. Ágyak, székek, matracok hevertek mindenfelé, összevissza rendetlenségben; paplanok, ruhák, lepedők feküdtek a vizes fűvön. A konyha bádogtetejét úgy kapta fel a viharos szél, akár egy zsebkendőt. A zivatar tönkreáztatta a tábor élelmiszerkészletét is. Úgy tűnt: a vihar pusztítása a táborozás végét jelenti. Mert hogy is maradhatott volna a száz gyerek élelem és száraz ruha nélkül? A hazaindulás híre mindenkit letört, hiszen addig szépen, hangulatosan teltek a napok.

A vihar keserű tréfáját Fortuna egyenlítette ki, kegyeibe fogadta a hazakészülő táborozókat. A szomszédban, a néphadsereg szelídi üdülőtelepén járt éppen ekkor Horváth László alezredes, a kalocsai alakulat parancsnoka és Nagy Albert őrnagy. A csapatvezető a helyi rendőrőrs közreműködésével tőlük kért segítséget. Horváth László és Nagy Albert intézkedett, s a laktanya riadóztatott brigádja azonnal megkezdte a sátrak és a konyha újjáépítését. Háromórás munkával felépítették a tábort, s a katonák meleg vacsorát, száraz ruhát biztosítottak a száz úttörőnek.

A katonák szemével nézve: nem volt ez különös tett. A riasztás, mondják, soha nem érheti meglepetésként őket; a sátor építése és a meleg vacsora gyors elkészítése pedig megszokott feladat számukra. A hadsereg lelke különben is a gyorsaság és a pontosság. A katonák lelkesedésüket nem tudják mással magyarázni, mint azzal: jó érzés a bajbajutottakon segíteni. Hiszen a tábor lakóinak végül is nem kellett idő előtt hazamenniük, folytatódhattak a szelídi szép napok. A veszély elmúltával az eset úgy maradt meg a gyerekekben, mint egy izgalmas kaland. Az arcokon órák múltán már nyoma sem volt a kezdeti elkeseredésnek; a tábortűznél vidám játék kezdődött, s a jókedv minden dicsérő szónál többet jelentett a tizenöt katonának.

Nem is vártak ennél nagyobb elismerést, hiszen amit tettek, önzetlenül tették. A történtek megnyugtatnak bennünket: érezhettük újra — ahogy már sokszor —, számíthatunk a katonákra. Látjuk őket mindennap az utak, hidak, gyárak, lakóházak építésénél, s ahogy a szelídi példa is mutatja: elsőként érkeznek akkor is, ha baj van. Ha nem tudjuk idejében betakarítani a búzát, ha megzabolázhatatlanná válik a folyó, s milliós értékeket, életeket ragad el — ők akkor is ott vannak.

Fegyelmük, rátermettségük biztonságot sugároz. Amikor az évből egyetlen napon — szeptember 29-én, a fegyveres erők napján — a katonák előtt mi, civilek tisztelgünk, ezt a biztonságot is köszönjük meg nekik.

Hosszú ha

A sorakozó is megy már, akár az igazi katonáknál. Pár másodperc, s menetre kész a szakasz

...jal - angyalbőrben

Lőgyakorlat töltény nélkül. A célratartás a pontos lövés alapja

Tanulni kell itt is. Igaz, nem matekot vagy nyelvtant, hanem a technikai eszközök felépítését

Az egység létszáma ezen a nyáron is megnövekedett. Igaz, ők húszan, akik a „többletet" jelentették, nem behívóparancsra érkeztek, egy rövid időre mégis katonát „faragtak" belőlük. Az egri gyermekváros és a budapesti Álmos vezér tér iskolásai három éve minden nyáron rendhagyó táborozáson vesznek részt a laktanyában. Egy hétre alávetik magukat a szigorú katonai fegyelemnek, a kiképzés nehéz pillanatainak.

Egyenruha – méretre

Mielőtt belépünk a laktanyába, arra számítunk, hogy bent majd rögtön táborozókba botlunk. Alaposan végigfürkésszük az épületek ablakait, hátha onnan nézelődik valaki, de nem látunk senkit. *Kalmár László*, az egység parancsnokhelyettese leolvassa aggodalmunkat arcunkról.

— *A fiúkat egyelőre ne keressék* — mondja. — *Politikai foglalkozáson vannak. Természetesen ilyenkor nem zavarhatjuk őket, majd ha lesz egy kis szabad idejük, benézünk hozzájuk. Ez laktanya. Itt a rend a lelke mindennek!*

Felmegyünk az úttörők szobájához. A folyosón csend, bentről csak a filmvetítő zümmögése hallatszik. Valaki kérdez a NATO-országokról, s egy gyerekhang azonnal válaszol. Sétálgatunk a folyosón. Tisztaság mindenütt, a fürdőszoba úgy ragyog, hogy ott akár ebédelni is lehetne.

— *Itt a gyerekek takarítanak* — mutat körbe Kalmár László —, *az első napokban előfordult, hogy újra kellett mosniuk a folyosót, de most már úgy megy minden, mint a karikacsapás.*

Véget ér a foglalkozás. Zöld egyenruhás fiatalokat látunk a szobában, de hol lehetnek az úttörők? Egy pillanatra arra kell gondolnunk: a bolondját járatják velünk. A hajviseletükről aztán végre megismerjük őket. Az egyenruha jól áll rajtuk, amennyire lehetett, a méretükre igazították, egyedül a sapkájuk alól kikandikáló fürtök árulkodnak.

— *Kivételesen eltekintettünk a hajvágástól* — magyarázza *Lábas István* főtörzsőrmester, az egység KISZ-titkára —, *de az egyenruhának mindig tisztának és gondozottnak kell lennie. Most egyébként a technikai parkba készülünk, ott jobb lenne a szerelő-kezeslábas, de hát az olyan nagy, hogy elvesznének benne a srácok.*

Kóstoló a katonaéletből

A sorakozó után elindul a húsztagú kis egység a laktanyaudvaron keresztül a leponyvázott járművek felé. Tartják a lépést, a sorból sem lóg ki senki. Egy őrnagy jön velük szemben. Na, most mi lesz? — gondoljuk —, mert ha nem tisztelegnek, abból könnyen baj lehet... De nem történik semmi különös, a tiszteletadás olyan szabályos, hogy az még idősebb katonáknak is becsületére válna.

A technikai parkban a parancsnoki kocsi tisztítása a feladat. A lánctalpas járművet takaró hatalmas ponyva pillanatok alatt a földre kerül, felnyílnak a zárófedelek, s kezdődik belül is a takarítás. Nem könnyű munka a sok-sok műszer, kapcsoló letörölgetése, a padlózat felmosása, a külső páncélburok letisztítása.

Cser Attila Budapestről, az Álmos vezér téri iskolából jött. Homlokán néhány perc múlva megjelennek az első izzadságcseppek.

— *Tudom, hogy minden katona életében nagy dolog a leszerelés, mi mégis szívesen maradnánk* — mondja. — *Ezért már kinevettek bennünket a „nagyok". Megismertük már*

Hosszú hajjal - angyalbőrben

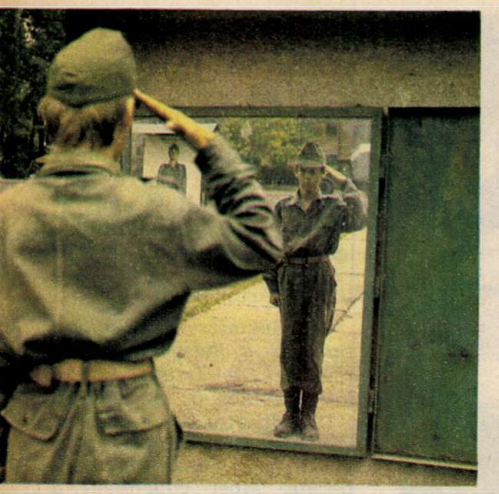

A tükör hamar elárulja, hogy szabályos-e a tisztelgés vagy sem

Az ifjú harckocsizóknak a lánctalptisztítás fortélyait is ismerniük kell

A díszlépés még nem az igazi, ezt gyakorolni kell

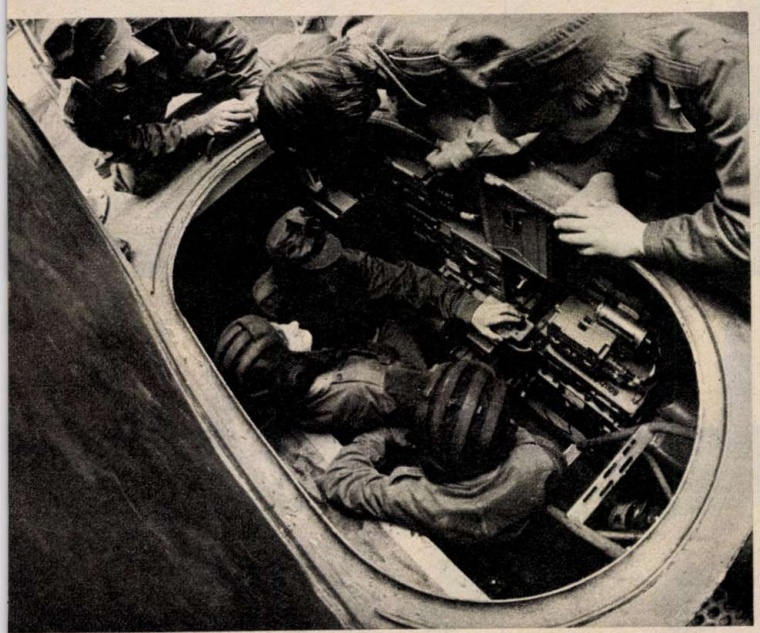

A parancsnoki kocsi belseje ezernyi érdekességet rejt. A technikai oktatás a legjobb helyen, a lánctalpas belsejében folyik

A harckocsi külső páncélburkának tisztítása hálátlan feladat. Hosszú, kemény órák telnek el, míg ragyog végre a monstrum

a katonák életét, a technikai berendezéseket, a fegyvereket, részt vettünk egy lövészeten, szóval belekóstoltunk a katonaéletbe.

— *Meséld el azt is* — szól közbe *Forgó Csaba*, Attila osztálytársa, miközben egy olajos ronggyal bajlódik —, *hogy néhány csínytevéssel is megpróbálkoztunk, de nem mindig „jött be a játék". Elblicceltük a takarítást, ímmel-ámmal csináltuk, a vége az lett, hogy meg kellett ismételni. Hát igen, amióta itt vagyunk, nem csak a honvédelemmel és a katonák életével ismerkedtünk meg. Hiába, jó itt a hangulat . . .*

Egyedülálló tábor

Lábas István szeme állandóan az úttörők mozdulatait figyeli. Szinte minden apróságot észrevesz, figyelmezteti a „srácokat", hova ne lépjenek, mit ne csináljanak. A főtörzsőrmester szemmel láthatóan aggódik értük.

— *Gondolják el, mi lenne, ha itt történik valami!* — magyarázza. — *Mondjuk egy ficam, egy rándulás, esetleg egy törés. A szülők a fejünket veszik, és a dolog árt az egység hírnevének is. Pedig ez a tábor egyedülálló a néphadseregben. Lehet, hogy számunkra többletmunkával jár, de olyan jó, amikor itt vannak a gyerekek. Arra a néhány napra megváltozik a mi életünk is. A gondok és a tennivalók ellenére vidámak, felszabadultak leszünk. Most értem meg azokat, akik a pedagógusi pályát választják. A tudás, az ismeretek átadása nagyon szép hivatás.*

Az itt szolgáló tisztek, tiszthelyettesek magas színvonalon űzik ezt a hivatást, mert a tábor kedvet csinál a fiúknak a katonai pályához. Az elmúlt években ittjártak közül többen már a katonai szakközépiskolában tanulnak. A laktanyában töltött napok, élmények késztették őket arra, hogy emellett a pálya mellett döntsenek. Lehet, hogy emberi, katonai példaképeiket is itt választották ki maguknak, s talán, ha az élet úgy hozza, idővel hivatásos tisztként kerülhetnek vissza ide, Verpelétre.

Sinkovics Ferenc

Fotó: Karasz Lajos

ból. Emlékezhetsz, a nedves homok jól összeáll. A feinőttek, akárhány évesek, szintén szívesen formáznak a homokból mindenfélét. Néha versenyeznek is az úgynevezett homokszobrász-versenyeken. Ezeken születnek meg a homokművek. Az egyik leghíresebb homokszobrásztalálkozót az Egyesült Államokban, Cannon Beach-ben rendezik meg évről évre. Az idén hétszáz versenyző látott munkához korán reggel. Bármit formázhattak, ami csak eszükbe jutott, de gyorsan kellett dolgozniuk. A bírák a díjakat négy órával a munka elkezdése után ítélték oda, tekintettel arra, hogy a dagály ellenállhatatlanul közelgett. A délután közepére meg is érkezett, s az összes „műalkotást" elsöpörte a víz. A másik nagy homokszobrász seregszemle színhelye Hawaii. Itt viszont már szigorúbbak a szabályok, csak állatokat lehet megmintázni. A különböző kategóriák győztesei különös jutalmat kapnak: bizonyos ideig otthonukban nevelhetnek egy-egy állatbébit a honolului állatkert lakói közül. Mellesleg, a hawaii verseny szabályai szerint a résztvevőknek az eredményhirdetés után nyomban vissza kell állítaniuk a tengerpart eredeti formáját. Ez nem baj, hiszen mint alkotók, ők is tudják, az építés a legnagyobb öröm. Éppen ezért készek azonnal egy másik homokszobrot építeni. Érdemes lenne egyszer nálunk is valamelyik folyó vagy tó partján rendezni egy ilyen homokszobrász-találkozót.

(bőcs)

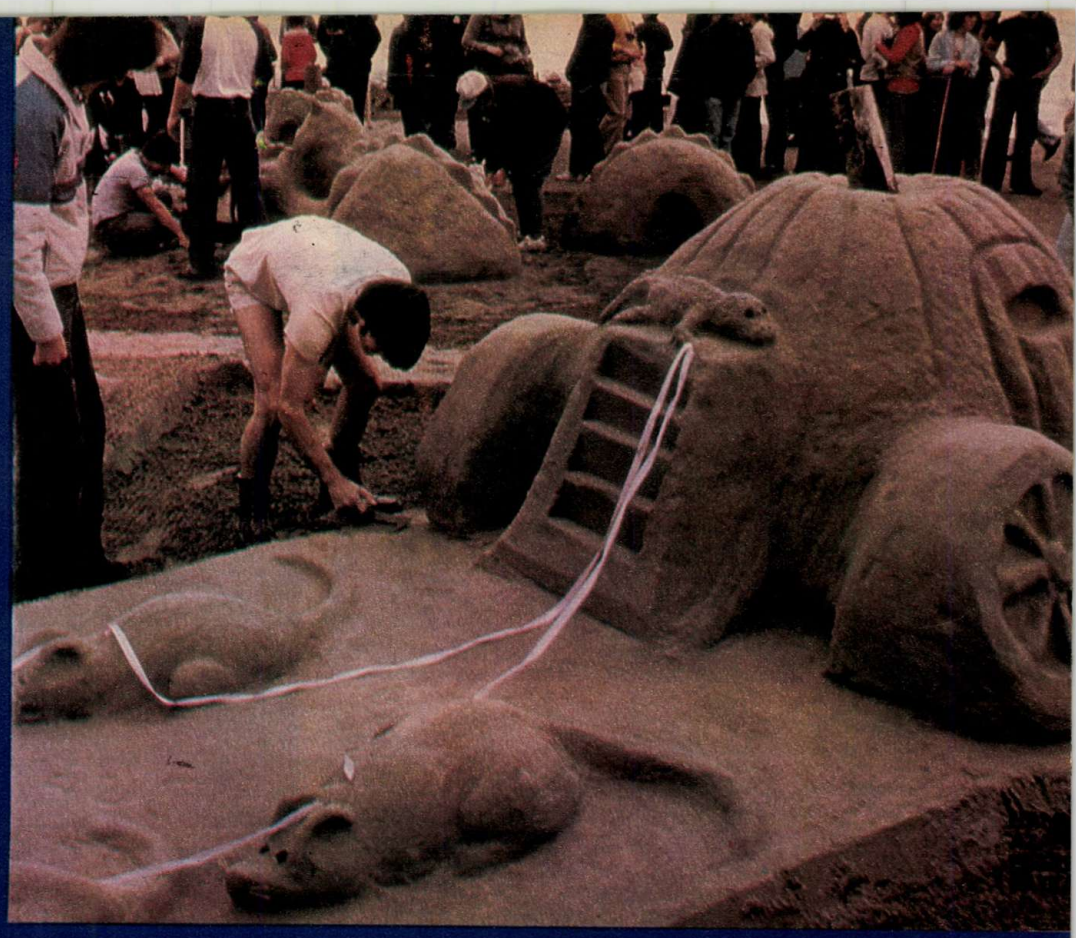

HOMOKMŰ

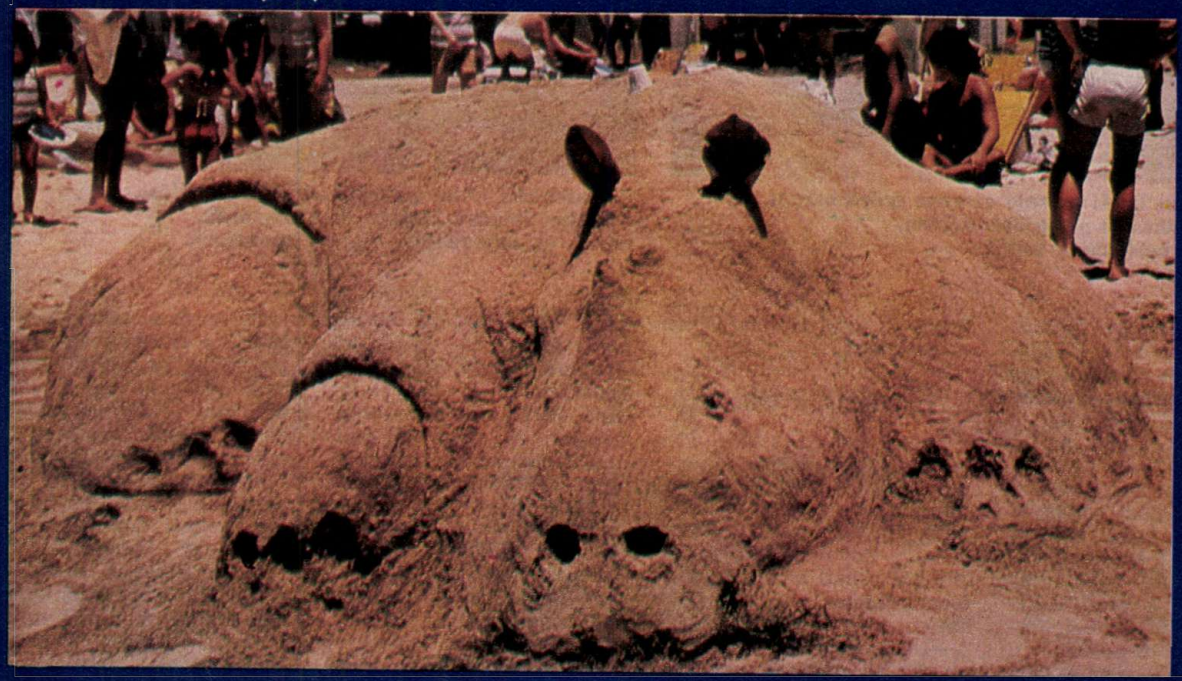

EZ EGY ALVÓ RINOCEROSZ. HAWAII-BAN „MUTATTÁK BE". KÜLÖN ÉRDEKESSÉGE, HOGY A MŰVET HUSZONÖTEN ÉPÍTETTÉK

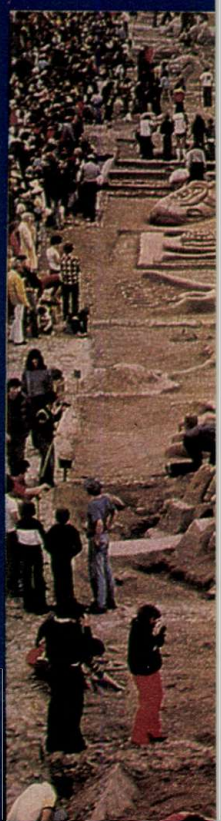

VÁRAK, ÁLLATOK ÉS ALKOTÓIK CANNON BEACH-BEN. LÁTOGATÓK TÖMEGE VESZI KÖRÜL A HOMOKSZOBRÁSZ-VERSENY RÉSZTVEVŐIT

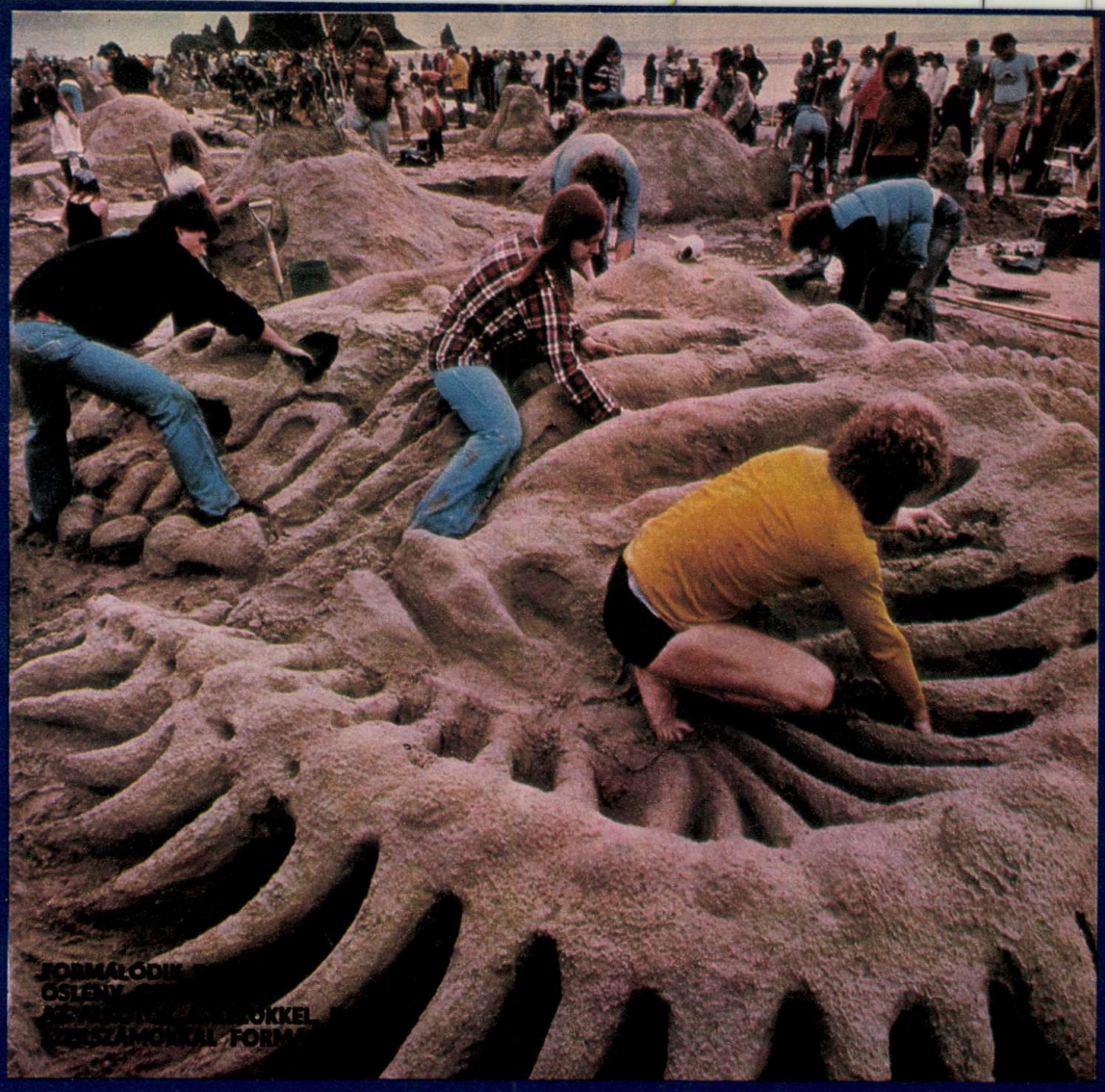

VEK

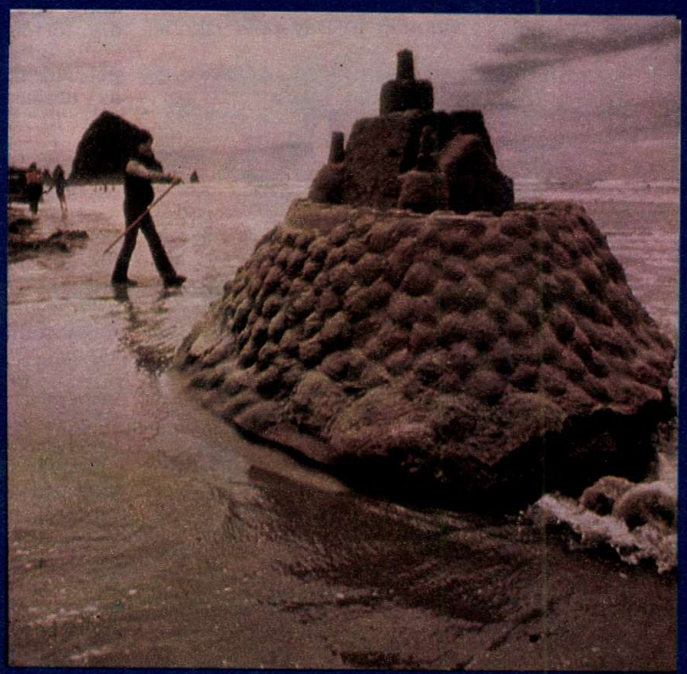

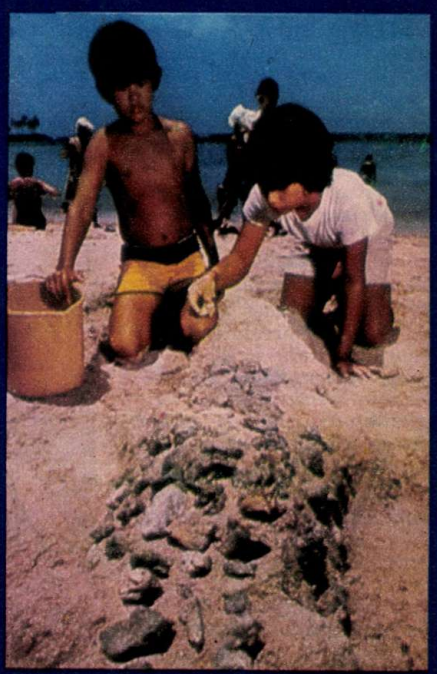

A DAGÁLY HAMAROSAN EMLÉKKÉ VARÁZSOLJA EZT A SZIGET-ERŐD SZOBROT ÉS A TÖBBI ALKOTÁST IS

A KROKODIL RÖVIDESEN ELKÉSZÜL, JÓ SOK VÍZ KELL AHHOZ, HOGY A HOMOK NEDVES MARADJON

Kedves Ismerős

„HAT IGY MULATOK ÉN"

Riboud-t már majdnem szétvetette a düh. Majd kétméteres alakja hegyként magasodott a cingár, szakállas, sápadt, szemüveges Pap Jenő fölé. Ha a szabályok megengednék, talán legszívesebben tankként megindult volna, hogy agyontapossa Jencit, beledöngölje a földbe, vagy széttépje, vagy... Egyszóval már-már eszét vesztette, tajtékzott nagy mérgében, hogy nem tudja, ha megfeszül sem tudja megszúrni ezt a vékonyka magyar gyereket...

— Én tulajdonképpen erre vártam. Ezt reméltem — mondta a világbajnoki döntő után Pap Jenő. — Tudtam, hogy ha megdühödik, elborítja a vörös köd, akkor nem lesz képes logikusan gondolkodni, fölépíteni az akcióit. Ha pedig nem építi föl, akkor én nyerek!

Így is lett.

AZ ÉSZ DIADALA

Mintha csak a közmondásbeli bölcsesség — többet ésszel, mint erővel — jutott volna teljes igazságában érvényre: a római vívó-világbajnokság párbajtőr egyéni versenyében bizony, az ész aratott diadalt a nyers erő fölött. Pap Jenő csavaros, éles esze, Riboud kissé lassabban kapcsoló, s a józan számítást nélkülöző észjárása fölött, hozzávéve a jól megtermett francia hatalmas izomerejét és elismerést érdemlő technikai tudását is.

Egy igazán nagy sportsikerhez persze nem elég egyetlen dolog. A siker mindig egész sereg „fő- és mellékkörülmény" összhangja nyomán születik csak meg. Hiába lett volna Pap Jenő éles esze, ha nincs a „kezében" és minden porcikájában több, mint egy évtizedes, áldozatos, fáradságos edzésmunka, amellyel ragyogóra csiszolta technikáját; nem edződik meg sok-sok nagy csata tüzében; ha nem él úgy, józanul és kiegyensúlyozottan, ahogy él, tudván, hogy mit akar elérni...

Igaz, tehetsége már nagyon korán megmutatkozott. Első „komoly" vívómestere, Pap Csaba dr. maga is nagyszerű, válogatott tőrvívó volt valamikor, jó szemmel észrevette, hogy ez a kicsit furcsa mozgású, félszeg, nyakigláb fiú többre lehet képes, mint amire alkatából ítélve első pillantásra látszik. Igaz, a vívásban a szellemnek, az akaratnak, a gyors és éles észnek főszerepe van, s amit a fizikumtól kíván, azt egészséges ember lelkiismeretes munkával néhány év alatt megszerezheti.

A FÉLSZEG VILÁGBAJNOK

Pap Jenci egyébként, szinte megjelenésének első percétől kezdve, a BVSC vívóterem minden lakójának rokonszenvét elnyerte, s máig is bírja. Van a lényében valami — talán éppen a látszólagos gyámoltalansága, elesettsége, félszegsége —, ami a vele való találkozás első pillanatában hat az emberre, s őszinte hívévé teszi. Ezért is rajongták mindig körül, ezért szerették és szeretik ma is, amikor pedig már régen nem „a kis Jenőke", „Jencike".

A vívópáston egyébként mindig is komoly felnőttnek mutatkozott. A nagy csatákat oly komolysággal és eréllyel vívta végig, mintha nem is ő lett volna az a csendes, kedves, halk szavú fiú — a csörték szünetében. Kezdetben persze inkább tőrrel vívott.

— De aztán rá kellett jönnöm, hogy nekem nem felelnek meg a tőrvívás túl szigorú szabályai. Sokkal inkább ki tudom élni magam a párbajtőr szabadabb világában — mondta.

Ezért döntött a párbajtőr mellett. És dr. Bay Béla, aki ebben a fegyvernemben is nagyon sok klasszis vívót nevelt már fel, idős korában egy újabb gyémánt csiszolásához fogott. Pap Jenő mai vívásán letörölhetetlenül ott vannak a Bay-féle iskola nyomai, annak ellenére, hogy Jencink vívómozgása olyanannyira egyedi, hogy még a legjobb indulattal sem lehet a klasszikus stílus lovagjának tekinteni. De a hallatlan hegybiztonság, a „zsebkendővégről" való vívni tudás (így mondja a szaknyelv, mert olyan közel engedi magához az ellenfelét, mintha az lenne a feltétel, hogy a zsebkendő egy-egy sarkát fogva, s csak annyira távolodva egymástól, kellene megvívniuk), a legegyszerűbb akciók végletekig pontos csiszoltsága — mind-mind sikerének titka.

ÜNNEPLÉS HELYETT KÓRHÁZ

Meg talán az is, hogy élversenyző létére sem feljettette el építeni „civil" életét. A sok vívás mellett dolgozik, s közben még egyetemre is járt — éppen a világbajnokság után fejezte be jogi tanulmányait. Olyan ember tehát, akit bátran lehet példaként állítani mások elé. S ugyanakkor olyan jó kedélyű, oly bohókás is, hogy eszébe sem jutna példaképnek éreznie (kikiáltania) magát. Már csak azért sem, mert amit és ahogyan csinált életében — azt tartja természetesnek, nem lát benne semmi különlegeset.

Hacsak... hacsak azt nem, hogy vele (mint a könyvbeli Cilikével), mindig történik valami...

A világbajnokság előtt például megsérült, és csak az utolsó pillanatban derült ki, hogy mégis elindulhat.

Amikor meg hazajött, és egy üveg bort kezdett bontani, hogy szűk családi körben egy pohár itallal megünnepeljék római győzelmét, „természetesen" eltörött az üveg nyaka, és csúnyán felhasította Jenő kezét.

— ...és ott álltam az ünneplés kellős közepén, folyt a kezemből a vér, és ünneplés helyett mehettem gyorsan a kórházba összevarratni a sebet. Hát így mulatok én — mutatja a kezén a kötést.

De miközben mesél, arcáról nem a szomorúság, hanem a derű sugárzik, szemében cinkos fény villan, szája mosolyra húzódik, mintha mondaná: „Hát hallottatok már ilyet?!"

Dávid Sándor

PAJTÁS

Pap Jenő

A tehetséges Konzum RT nem maradt meg sokáig vidéki magányában

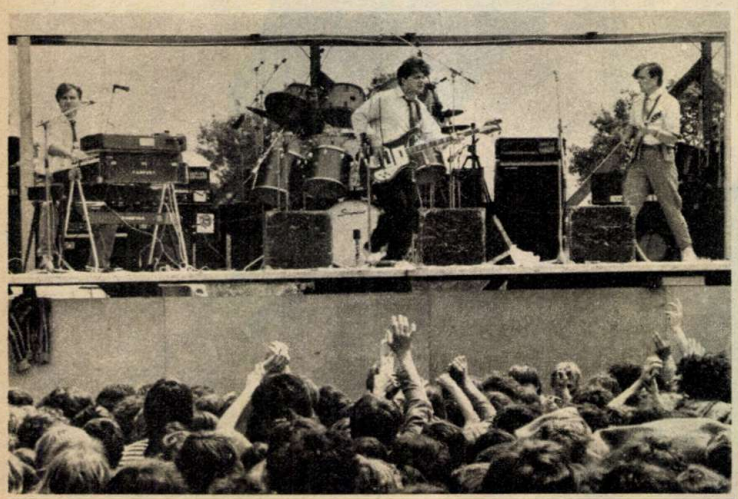

Baja–Budapest–Baja útvonalon ingázik rendszeresen a Fórum. Sikerüket látva, talán megéri az utazás

A huszadik születésnap évében meglepően kevés a vidéki rockcsapat a hazai élvonalban. A hetvenes évek közepén ugyan megjelent a Panta Rhei Debrecenből, s a miskolci illetőségű Edda Művek, de azóta csupán a szegedi East tudott komoly eredményt felmutatni.

Pedig rengeteg rockcsapat próbál a fővárosba jutni, ezek közé tartozik a salgótarjáni Fanyúl együttes.

— *Látod, ezért a beszélgetésért is Budapestre kellett jönnünk* — panaszkodik az együttes vezetője, Hlavaj István. — *Vidéken egyszerűen kilátástalan a helyzetünk: minden egyes csip-csup ügyért, legyen az ügyintézés vagy koncertszervezés, a fővárosba kell utaznunk. Csak itt, a rock hazai központjában indulhat el a magunkfajta együttes. És hányszor jövünk hiába! Ki kell építeni egy „kapcsolathálózatot", amire a fellépéseket, s egyéb ügyeinket bízhatjuk. Hiszen, ha nem látnak bennünket, egyszerűen elfelejtenek. Meg kell mutatni magunkat időről időre a fővárosi pódiumokon, koncerttermekben, nem utolsó sorban az ORI (Országos Rendező Iroda) második emeletén... Ott van ugyanis a magyar rockközpont. Nézd, mi imádunk zenélni, szeretjük a rockot, és*

FANYÚL

A ZENEKAROK TENGERÉBEN

ROCK-SOKK

úgy érezzük, hogy van is mit mondanunk. Csakhogy óriási hátrányban vagyunk azáltal, hogy Salgótarjánban élünk.

— Tavaly a Fanyúl nyerte a győri amatőr tehetségkutató fesztivált. Egy-egy ilyen győzelem sem jelent előrelépést?

— Tele van a vitrinünk érmekkel, oklevelekkel. De mit kezdjünk vele, ha ezek csak félhivatalosak.

— Mit jelent az, hogy félhivatalos?

— Egyszerűen nem „hivatalos" a siker. Ha egyszer egy versenyt megnyerünk, vagy egyáltalán helyezést érünk el, akkor azt vegyék figyelembe! Hány és hány tehetségkutató versenyen szerepelt már az együttes, nem is akármilyen eredménnyel! De a fesztiválok után alig számít az eredmény. Összhangot kellene teremteni a fórumok között, ami egyben az előrejutás feltétele is lehetne. Egy bizottság gondoskodhatna a nyertesek további sorsáról. Sajnos, eddigi pályafutásunk során ilyennel még nem találkoztunk, nem volt egy olyan zsüri, amely azt mondta volna, hogy tessék, itt vannak, ezek a további lehetőségek. Ma egyáltalán nincs így. Szépen hazamegyünk, és minden kezdődik elölről. Újra járogatunk fel Pestre és újra kilincselgetünk.

— Miben látnátok a megoldást?

— Itt van a menedzselés égető kérdése. Ha volna egy hozzáértő ember, sokat segíthetne minden rockcsapatnak.

— Egy menedzser jelentené minden baj orvoslását?

— Egyértelműen nem! Hiszen a siker döntően tőlünk, együttesektől függ.

— Úgy tudom, a kezdő együttesek a fő, vagyis a záró zenekar szerelését használják a koncerteken.

— Igen, ez így van. De ha a kezdő zenekar nem a saját technikai szerelésén szólal meg, akkor távolról sem hoz minőséget. De nem játszhat saját felszereléssel, egyszerűen azért, mert akkor „esetleg" jobb, mint a „fő" zenekar, és ez meglehetősen kínos. Így tehát, ha keserű szájízzel is, de lejátsszuk a műsort. Pedig mi is halljuk, hogy nem szól jól a szerelés.

— Milyen a kapcsolat a vidéki együttesek között?

— Ismerjük egymást. Minket is hívnak más tájegységről, mi is igyekszünk vendégül látni más rockcsapatokat. Megnézzük egymás műsorát, sokat tanulunk egymástól, de minden rockzenekar végső soron a saját karrierjére gondol, s ez így van rendjén.

— Huszadik születésnapját ünnepli nálunk a szakma. Megalakult a zenészek szakszervezete, a szabadfoglalkozású előadóművészek KISZ-szervezete. Milyen segítséget jelentenek ezek a hivatalos szervek a jövőben a vidéki rockcsapatoknak?

— Kétségkívül érezhető valamiféle mozgolódás a szakmában, hiszen például még soha nem esett ennyi szó az utánpótlásról. Gyökeres változás persze, nem várható még egy jó darabig. Mi, a Fanyúl együttes nagyon bizakodóan nézünk a jövő elé. Azt már megtanultuk: első a zene. De nagyon fontos a kitartás is, hiszen enélkül, mint oly sokan ebben a szakmában, eltűnnénk a zenekarok tengerében.

Zoltán János

(Következő számunkban: „ÜVÖLTŐ" MŰVÉSZET)

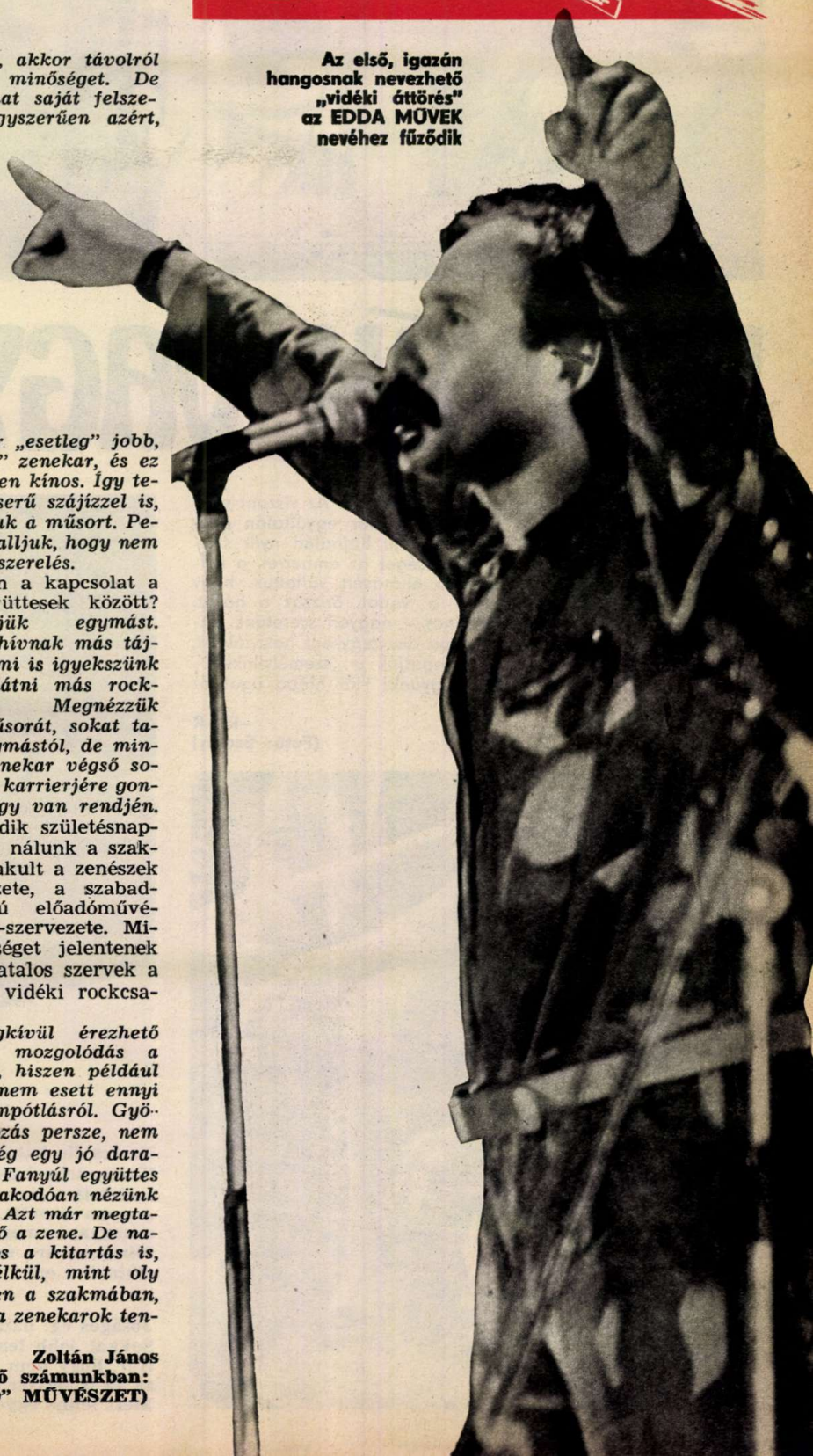

Az első, igazán hangosnak nevezhető „vidéki áttörés" az EDDA MŰVEK nevéhez fűződik

Az afgán agár napjainkra kifejezetten luxusállattá vált. Ha ezt az ősei —, amelyeket az afgánok szerint már Noé is felvett a bárkájába — megtudnák, bizonyára fenemód elcsodálkoznának. Ők ugyanis még a hegyi törzsek vadászkutyáiként keresték mindennapi kenyerüket

Nem értem! Az idő kellemes, a pázsit illatos, és mégsem rohangálhat kedvére az állat. Valamiért életbevágóan fontos lett, hogy hány centi a magasságom...

KUTYÁK VAGYUNK

...és ráadásul egy cseppet sem szégyelljük. Az viszont egyre inkább bosszantó, hogy hovatovább már egyáltalán nem bánnak kutyául velünk. Mi a történelem hajnalán nyílt szívvel és tiszta lélekkel kötöttünk szövetséget az emberrel, a kölcsönös előnyök alapján. Megfelelő ellátásért vállaltuk, hogy felhajtjuk vagy éppen elriasztjuk a vadat, őrizzük a házat. Ezenkívül – ha egyéb dolgunk nincs – nagyon szeretünk játszani. Ez a szakmánk. Ehelyett sokan dísztárgyként használnak, vagy éppen saját rangjukat bizonygatják a „személyünkkel". Nem győzzük ismételni: kutyák vagyunk! Hát hiába ugat az ember...?!

–R –R

(Fotó: Szalay)

Na tessék, hát élet ez így...?! Kartondobozban szállítani egy született weimari vizslát... A papa mesélte, hogy az apja nagyapjának a nagyapja még hivatásos vadászkutya volt. Mindenesetre úgy tettem, mintha elhinném ezt a legendát...

Jóságos ég, hányan vannak még előttünk? Sokkal jobb lenne játszani valahol, mint itt ücsörögni. Kár, hogy nem én vagyok Jack London könyvéből az az ír terrier, amelyik beszélni is tudott. Mert lenne egy-két szavam az ügyhöz...

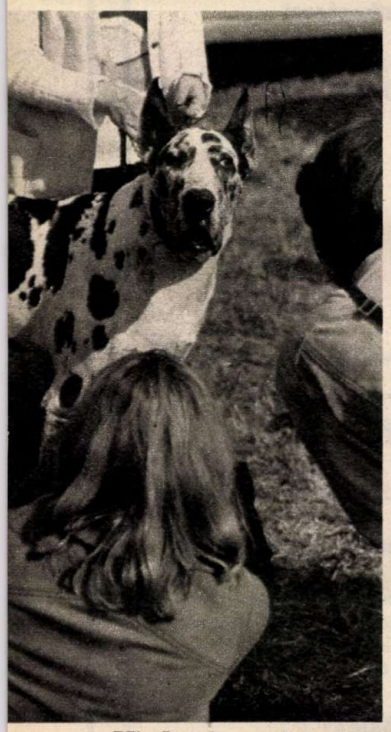

Mi dogok meglehetősen kiegyensúlyozott idegrendszerű, méltóságteljes kutyák vagyunk. Ez a rengeteg fényképezés azonban egy arkangyalt is kihozna a sodrából. Esküszöm, már azon sem lepődnék meg, ha egy szép napon valaki autogramot kérne tőlem . . .!

BETEG A SZOBOR

A monumentális méretű, csaknem százéves amerikai szabadságszobor felújításra, renoválásra szorul. Megöregedett, megbetegedett. Hivatalos neve: „A szabadság beragyogja a világot." A szobor nem amerikai művész alkotása. A francia–amerikai barátság jegyében Frederico Bartholdi francia szobrászművész tervezte, modelljének édesanyját választotta. A szobor fémszerkezetét Eiffel, híres francia építész tervezte, a franciák gyűjtötték össze az elkészítéséhez szükséges negyedmillió dollárt is. A talpazathoz még kétszázezer dollár kellett, de az amerikaiak egyszerűen nem adtak erre a célra pénzt. Egy magyar származású újságíró, Joseph Pulitzer gyűjtést indított, s így, nagy nehezen összejött a talpazathoz szükséges összeg.

Franciaországban megcsinálták, majd szétszedték a szobrot, hajóra rakták, s a Liberty (Szabadság) szigeten levő talpazaton újból összeállították. Nagy munka volt ez. A talpazat negyvenhat méter magas, lift működik benne. Innen gyalog, csigalépcsőn folytathatjuk utunkat a szobor belsejében további negyvenhét méter magasságig, a kilátóerkélyig. Csak a fáklyát tartó kar 13 méter hosszú és az egész kolosszus kétszázhuszonöt tonnal! A szobor szürkés-zöldes színével, karcsú magas alakjával, jobbjában fáklyával, baljában a Függetlenségi Nyilatkozattal, megkapóan szép látványt nyújt mindazoknak, akik hajóval érkeznek New Yorkba.

A parányi szigetnek, amelyen a szobor áll, szintén érdekes a története. Hosszú ideig Bedloe-szigetnek nevezték tulajdonosáról, arról a farmerről, aki 1670-ben megvásárolta. A XVII. századtól sokféle rendeltetési célja volt a szigetnek. Használták katonai börtönnek, pestiskórháznak, kivégzőhelynek, szeméttelepnek, erődítménynek, osztrigatelepnek. 1886 óta ezen a szigeten áll az USA jelképe, a szabadságszobor.

A befejezett alkotás átadásakor Grover Cleveland, az Egyesült Államok elnöke mondott beszédet. Azt mondott volna, de csak pár szót ejthetett, mivel véletlenül, az egyik tüzér hibájából elsült az az ágyú, amely jelt adott a díszsortűz megnyitására. Az elnök egyszer-kétszer még belefogott a beszédébe, majd látva, hogy teljesen reménytelen az ügy, legyintett egyet és visszaült a helyére.

A jelenlegi elnök – Reagan – is legyintget. Legjobban a fegyverkezés csökkentését célzó javaslatokra. Miközben szép beszédeket mond a béke dicséretére, egyre hangosabb a fegyverropogás a világban, s a legtöbb fegyver amerikai gyártmányú.

Ami az amerikai szabadságszobrot illeti, Reagan kinevezett egy bizottságot, amelynek feladata a renováláshoz szükséges százmillió dollár előteremtése. A tatarozás „kívülről" előbb-utóbb megkezdődik, de az amerikai szabadságszobor mint jelkép is felújításra szorul, mert ma már nehezen tudja beragyogni a világot . . .

F. G. J.

FIATALOK FIGYELEM!

Általános iskolai végzettséggel rendelkező lányokat felveszünk az 1983–84-es tanévre fonó és szövő, fiúkat textil- és ruházati ipari gépszerelő, géplakatos és villanyszerelő szakmunkástanulónak.

Felső korhatár: 15 év

Tanulóidő: 3 év

Társadalmi ösztöndíj: 500 Ft
Tanulmányi ösztöndíj: eredménytől függően 350–550 Ft

Ösztöndíj-kiegészítés: 190,– Ft
Teljes ellátás és elhelyezés kollégiumban havi 210,– Ft-ért, tankönyv és munkaruha díjmentesen. Szakmunkásvizsga után a havi kereseti lehetőség 4000,– Ft – 4500,– Ft

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7 órától, 4 óráig személyesen.

Levélre részletes tájékoztatást küldünk. A gyár címe: PNYV. MAGYAR PAMUTIPAR személyzeti és oktatási osztály

Budapest, Lahner Gy. u. 30. 1046

Telefon: 693-111/115-ös mellék, vagy 693-847.

Ötnapos munkahéttel dolgozó gyárunkba jó kereseti lehetőséget nyújtó fonó-szövő szakmára lányokat, villanyszerelő szakmára fiúkat szerződtetünk, szakmunkástanulónak, akik az 1982–83-as tanévben fejezik be az általános iskolát.

A TANULÓIDŐ 3 ÉVES

A tanulóidőre ingyenes kollégiumi elhelyezést és teljes ellátást biztosítunk.

Havi ösztöndíj a tanulmányi eredménytől függően 900–1120 Ft között van.

Az utolsó évben már teljesítménybérben kerülnek elszámolásra.

Felszabadulás után ifjúmunkásaink – a lányok leányszállón, a fiúk albérletben kerülnek elhelyezésre.

Jelentkezés levél útján „Szakmunkás Tanuló" hivatkozással történik.

PAMUTTEXTILMŰVEK BUDAI GYÁRA

Személyzeti osztály
Budapest XI. ker.,
Hauszmann A. u. 20.
Levélcím:
1502 Budapest, Pf. 43.

PATEX

NYOLCADIK OSZTÁLYOS ÉS ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT LÁNYOK!

Gyárunk 1959 óta képez fonóipari szakmunkásokat a tanulók és dolgozóink megelégedésére. A szakmunkásképző hároméves, amely a fonómunka minden gépére szakmunkás-képesítést ad. Felvételt nyerhet minden egészséges 14—15 éves, általános iskolát végzett lány. A tanítás szeptember 1-től indul. Felvételi vizsga nincs!
Jól képzett nevelők, tanárok és gyakorlati oktatók a szakmát megszerető, szorgalmas tanulóknak a sikeres vizsga letételéhez segítséget nyújtanak.
Juttatások:

— **teljes ellátás** (napi háromszori étkezés) napi 5,— Ft térítésért.

Kivétel nélkül ingyenes a három tanév teljes idejére:

— **leányotthonban történő elhelyezés,**
— **tankönyvek, tanszerek,**
— **munkaruha, fejkendő, munkacipő, iskolaköpeny.**

Ezenfelül megilleti a tanulót:

— **tanulmányi ösztöndíj: havi 350—720 forint** (a tanulmányi eredménytől függően) — **szociális ösztöndíj: havi 500,— Ft.**

A szakmunkásvizsga letétele után a kereset **3200—4400 forint** között van.

Részletes tájékoztatónkat kérésedre postafordultával megküldjük. Ha úgy határozol, hogy hozzánk jössz szakmunkástanulónak, akkor a „továbbtanulási jelentkezési lap"-ra kérjük, ezt írd:

„FONÓSZAKMA"
PFV LŐRINCI GYÁR

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT
Lőrinci Gyár
BUDAPEST

A jelentkezési lapot kérjük, hogy PFV Lőrinci Gyár személyzeti és oktatási osztály, Budapest, Gyömrői út 85–91. 1183 címre küldd!
Várjuk a jelentkezéseket!

FIATALOK, TANULJATOK TOVÁBB!

Érdekes, változatos szakmákat ajánlunk az általános iskolát végzettek figyelmébe. A Chinoin közössége kiváló szakmunkásokat nevelt, ez a biztosítéka gyárunk jó hírnevének, itthon és külföldön egyaránt.

Vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó), vas- és fémszerkezeti lakatos, géplakatos, hegesztő, villamoshálózat-szerelő, esztergályos, csőhálózatszerelő szakmunkástanulónak fiúk jelentkezhetnek.

Lányokat vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulónak veszünk fel.

A vegyianyaggyártó (gyógyszergyártó) tanulókat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.
Vállalati ösztöndíjat adunk.

Érdeklődni és jelentkezni lehet:

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR oktatási osztály
Budapest IV., Tó u. 1—5.
Telefon: 690-900/531-es mellék és
CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG személyzeti osztály
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányalég u. 2.
Írásbeli jelentkezés: Budapest, Pf. 49. — 1780.

FIGYELEM!

Az 1983/84-es tanévre a 14. életévüket betöltött és általános iskolát végzett

lányokat **SZÖVŐNEK,**
fiúkat **VILLANYSZERELŐ,**
FORGÁCSOLÓ,
SZERKEZETI LAKATOS,
TEXTILIPARI GÉPSZERELŐ

szakmákra beiskolázunk szakmunkástanulónak.
Tanulmányi idő 3 év.
JUTTATÁSOK: villanyszerelő, műszerész szakmákban 250 Ft,
a többi szakmában 500 Ft társadalmi ösztöndíj,
ezenkívül a tanulmányi eredménytől függően 410—620 Ft tanulmányi ösztöndíj, plusz 130 Ft jövedelempótlék.
Ingyenes munkaruha. Elhelyezés kollégiumban. Ebédet 3 Ft-ért biztosítunk az iskolában és üzemi gyakorlat idejére a gyárban. A vállalat termékeiből kedvezményes vásárlás évente egy alkalommal. Kereseti lehetőség: a szakmunkásvizsga letétele után szövő munkakörben bérbesorolási kategóriától függően alakul a kereset. A továbbtanulást támogatjuk.
Jelentkezni lehet személyesen hétfőtől csütörtökig 8—15 óráig. Levélre részletes tájékoztatót küldünk.

Cím:

PATEX
Angyalföldi
Szövőgyár
1135 Bp.
XIII., Fáy u.
81—83.

FIÚK, LÁNYOK FIGYELEM!

Ha még nem döntöttetek arról, hogy milyen szakmát tanuljatok, akkor fogadjátok meg tanácsunkat, jelentkezzetek

TEXTILKIKÉSZÍTŐ

szakmunkástanulónak.
E szép szakma egyik ágát, a TEXTILFESTŐ és KIKÉSZÍTŐ szakmát egyaránt ajánljuk LÁNYOKNAK és FIÚKNAK, másik ágát, a TEXTILNYOMÓ szakmát csak FIÚKNAK.
Szakmunkástanulóink tanulmányi ösztöndíja 160—600 Ft, társadalmi ösztöndíja 450—500 Ft között van havonta.
Vidéki tanulóink kollégiumi elhelyezéséről gondoskodunk.
Az elméleti oktatás Budapest egyik legszebb, legkorszerűbb szakmunkásképző intézetében, a gyakorlati oktatás részben tanműhelyben, részben a vállalat gyáraiban történik. I. éves tanulóink 1500 Ft értékben ruházkodási segélyt is kapnak.
Érdeklődésetekre — színes képekkel tarkított — részletes tájékoztatót küldünk.

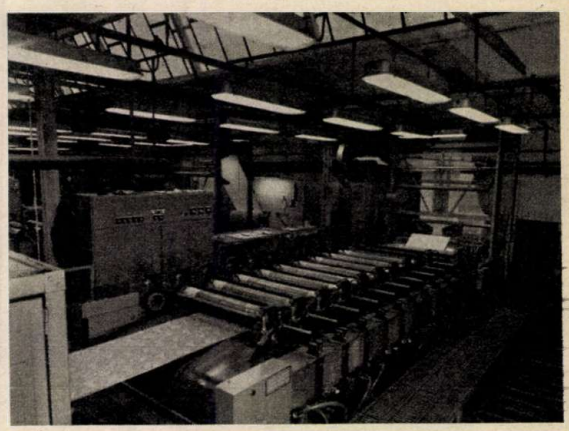

Jelentkezni, érdeklődni lehet:
Pamutnyomóipari Vállalat
személyzeti és oktatási főosztály
Budapest III., Fényes Adolf u. 19—21. — 1036
Telefon: 687-834

SZEMBESÍTÉS

— Kissinger itt is tévedett

— Maradona csődöt mondott

— Az olaszok becsapták a világot

— Rocheteau, a futballvagány

— Algériai forgószél

VOLT EGYSZER EGY FOCI-FIESTA

Aki jósol, pórul jár! Így volt ez a Mundiálon is! A spanyolországi világbajnokság előtt szinte egymásba értek az esélyeket latolgató írások, a tippeket, reményeket, jóslásokat tartalmazó újságcikkek, nyilatkozatok. Érdemes ezeket a „holtbiztos" tippeket a végeredménnyel összevetni, hiszen jókat derülhetünk a tévedéseken.

Az algériai csapat kapusa sok borsot tört az ellenfelek orra alá, az NSZK válogatott csatárait valósággal megbabonázta, „kivédte" a szemüket

Egy VB előtti körkérdésben a régi futballsztárok közül Brazíliára esküdött az olasz *Rivera* és a brazil *Rivelino*, a maiak közül az izlandi *Sigurvinsson* és a francia kerékpáros *Hinault*. A Német Szövetségi Köztársaság végső győzelmét tippelte a holland *Neeskens* és a svéd *Kindwall*. Brazil—nyugatnémet döntőt várt az angol *Francis* és a nyugatnémet *Rummenigge*. Az előbbi kettő mellett Argentínát is esélyesnek tartotta *Peter Alexander* osztrák komponista és énekes; Spanyolországban bízott a spanyol válogatott uruguayi származású edzője, *Santamaria* és Skóciát szerette volna a csúcson látni *Rod Stewart*, a híres popénekes.

Dettmar Cramer nagyszerű edző, de roppant rossz jós. Tippjei alig-alig váltak valóra, sokszor bizony melléfogott

Brazília, NSZK, Argentína, Spanyolország, Skócia. Öt ország válogatottja állt az élen a tippelők listáján, amelyen Olaszország, Lengyelország, Franciaország sehol sem szerepelt. Nem sokat változtatott a tippeken a Mundial első szakasza sem. Brazília rendíthetetlenül tartotta első helyét az esélyesek listáján, az Algériától vereséget szenvedő és Ausztria ellen botrányos bundamérkőzést játszó NSZK viszont veszített voksaiból. A pont-

A káprázatosan technikás brazilok, ha a helyzet úgy kívánta, szívósan védekeztek, foggal-körömmel óvták kapujukat

Maradona talán a világbajnokság legnagyobb csalódása

veszteség nélkül három mérkőzésen túljutó Anglia viszont belépett a favoritok közé. A volt holland világsztár, *Cruyff* és a legendás *Pelé* — akik harminchat mérkőzésig bölcsen hallgattak —, brazil—angol döntőről nyilatkoztak. Sőt, a kétségtelenül nagyszerűen kezdő brazil válogatott két legjobbja, *Falcao* és *Zico* is számoltak ezzel a lehetőséggel, amikor kijelentették, hogy *„... az angolok nehéz ellenfeleink lesznek a döntőben!"* A világbajnokság derekán Spanyolországba érkezett amerikai ex-külügyminiszter, a világpolitika egyik korábbi főszereplője, *Henry Kissinger* pedig egyenesen spanyol—brazil döntőt várt. Bár éppen az ő nyilatkozata kapcsán gondolhattunk arra, hogy mennyit is érnek ezek a jóslatok. A spanyolok úgy könyvelték el Kissinger szavait, hogy ilyen udvarias emberrel még nem találkoztak. Az alacsony, szemüveges politikus pedig bölcs iróniával tett helyre mindent a finálé után, mondván, hogy *„... sajnos, már a politikában sem váltak be a jóslataim!"*

A csúcs mégis az a komputeradat, amelyet az olasz—brazil mérkőzés napján kopogott az okos masina. A komputer az olasz —argentin 2-1 után is még 81 százalékos esélyt adott a világbajnoki címért folyó küzdelemben Brazíliának, s mindössze 19-et a többi 11 válogatottnak.

A világbajnokság előtt a sajtó hasábjain vitte vásárra bőrét *Dettmar Cramer*, az akkor még a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség alkalmazásában álló nyugatnémet edző is. *„Viszonylag öreg olasz játékosok szállnak szembe fiatal ellenfelekkel, s ez még Kamerun ellen is problémát okozhat nekik."* — vélte *Cramer*, aki Perut semmivel sem tartotta rosszabbnak az olaszoknál és a lengyeleknél, így *Rossiéknak* még a továbbjutását is megkérdőjelezte. Az olaszok alaposan félrevezették a világot, hiszen a favoritok között sehol sem szerepeltek. *Bearzot* kapitány nem örvendett népszerűségnek Itáliában, elsősorban azért, mert jóformán játék nélkül betette a csapatba a hosszú időre eltiltott *Rossit*. A többit már tudjuk.

Cramert megtréfálták a franciák is. *„Túl elegánsan játszanak ahhoz, hogy sikert érjenek el"* — vallotta a nyugatnémet szakember. Ma már mosolygunk ezen a megállapításán. Pedig a mondat első fele igaznak bizonyult. A franciák nagyon is elegánsan játszottak. *Giresse* szellemes karmesternek bizonyult, *Rocheteau* futballvagányként hozta zavarba az ellenfelek védelmét, még az erőtől duzzadó, ébenfekete *Tresor* is divatlapba illő módon focizott. A mondat másik fele sem vált be, mert szerencsére a nemcsak erőre épülő játékkal, hanem igenis a szellemességgel és az eleganciával is sikert lehetett elérni.

Szegény *Cramer* nemcsak úgy fogott mellé, hogy egyes csapatokat alulértékelt, hanem úgy is, hogy egyeseket jóval magasabbra taksált. Argentínát 1982-ben is nagy esélyesnek tartotta. Véleménye szerint *„Maradonával, az új Pelével, sokkal erősebb a Menotti-tizenegy, mint 1978-ban, a világbajnokság megnyerésekor volt"*. Erre mindjárt a nyitányon kikaptak a belgáktól, s végül negatív mérleggel fejezték be spanyolországi öt mérkőzésüket, s a világ legjobbjának kikiáltott *Maradona* is csődöt mondott. Sőt, az utolsó mérkőzésen magáról elfeledkezve ellenfelébe rúgott, amiért természetesen ki is állította a bíró.

Magyarország válogatottját is félreismerte *Dettmar Cramer. Nyilasiékról* feltételezte, hogy képesek akár Argentína, akár Belgium legyőzésére. A ritmusváltást tartotta a magyar gárda legfőbb erényének. Ha az argentinok elleni gyámoltalanságra, félelemre gondolok, el sem tudom képzelni, hogyan lehetett volna megverni őket. A belgák ellen közel álltunk ahhoz, hogy *Cramernak* igaza legyen, de hiányzott a győzelemhez nélkülözhetetlen hit, ravaszság és elszántság. Persze, számolási hibát is elkövetett a FIFA edzője, hiszen ő Argentínát, Belgiumot és Magyarországot is képesnek tartotta a továbbjutásra, márpedig egy csoportból csak két csapat juthatott tovább, így az egyiknek a három közül törvényszerűen el kellett buknia. Sajnos, éppen a magyarok buktak el!

Igazságtalanok lennénk azonban a nyugatnémet trénerhez, ha nem szólnánk jó megérzéseiről, telitalálatairól is. Így például nagyon jól megérezte a brazilok sebezhetőségét, a nyugatnémetek helyét, a „kicsik" közül Algéria, Honduras, Kamerun befutását. Leszögezte, hogy *„... minden futballnemzet tanulhat a braziloktól, akiket lehetetlen technikailag felülmúlni"*.

Lakonikus tömörséggel szólt honfitársairól a szakember. *„Egészen a döntőig juthatnak!"* Többet nem mondott, mintha érezte volna, hogy ott megtorpannak a sérüléssel bajlódó és túlzottan magabiztos nyugatnémetek. Tökéletesen felismerte az algériaiak erejét. *„Játékuk, mint a szaharai forgószél. Komoly akadály lehet minden csapat számára."* Milyen igaza lett! Éppen az NSZK-t verték meg, legyőzték Chilét is, és csak bundával ejtették ki őket a nyugatnémetek és az osztrákok. Illik bevallanom, hogy én is pórul jártam jóslataimmal. Amilyen büszkeség töltött el, hogy megsejtettem Franciaország és az NSZK legjobb négy közé kerülését, úgy röstellkedtem Brazília és Belgium elbukása miatt. A magyar válogatottat csak a szívemmel vártam a legjobb tizenkettő közé, az eszemmel nem! Bárcsak ez utóbbiban tévedtem volna!

Novotny Zoltán

TÖPRENGŐ

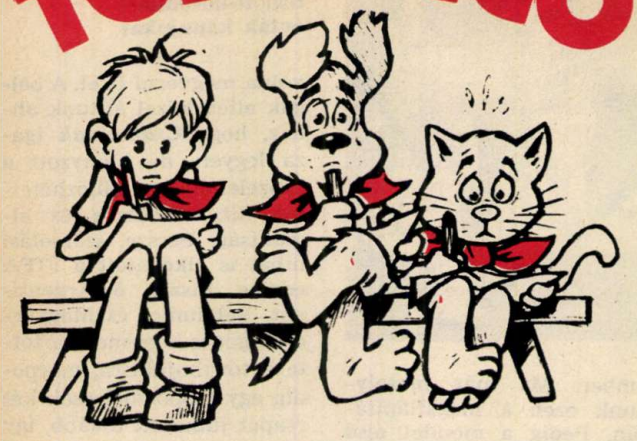

A SZABADSÁGÉRT

Százharmincnégy évvel ezelőtt, 1848. szeptember 29-én aratta első győzelmét – Pákozdnál – a fiatal magyar honvédsereg. Rejtvényeinket ennek a történelmi időszaknak az eseményeiből állítottuk össze.

A rejtvények megfejtését lehetőleg postai levelezőlapon küldd be! Ha csak kettőt tudsz megfejteni – és azok jók – már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson. Beküldési határidő: október 4. (Cím: Budapest, Jászai Mari tér 5. – 1397) A borítékra vagy levelezőlapra írd rá: „TÖPRENGŐ."

VESZÉLYBEN A HON. 1848. július 11-én mondta el Kossuth Lajos híres megajánlási beszédét az országgyűlésen. A beszéd egyik mondata így kezdődik: „Midőn e szószékre lépek . . ." Folytatása a morzejeles szövegben.

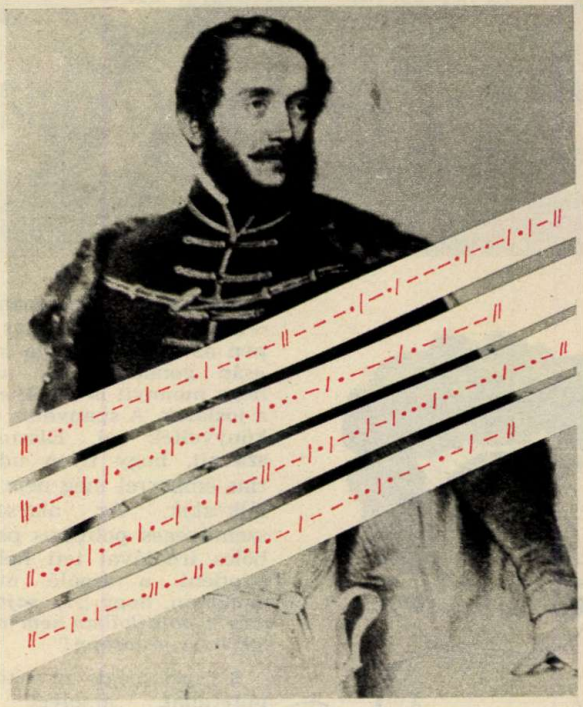

PÁKOZD. Az egykorú rajz a magyar győzelemmel végződött pákozdi csata egy jelenetét ábrázolja. A mintegy húszezer főt számláló magyar seregnek ki volt a vezére? Titkosírással az ő nevét és katonai rangját írtuk a képre. Kulcs: elcsúsztatott betűk.

BETŰREJTVÉNYEK.

Olyan helységnevekből készültek ezek a rejtvények, amelyek a szabadságharc idején kerültek történelmünk lapjaira.

VAN VAN VAN
VAN VAN VAN

H=M
KO KO KO

SZ G O

AZ ÁRVÍZI HAJÓS, báró Wesselényi Miklós már 1848 áprilisában felhívta a nemzetet, hogy harcolni kell a szabadságért. Beszédének négy szava van a rejtvényben. (A csillaggal jelzett betűtől lóugrás szerint haladj előre!)

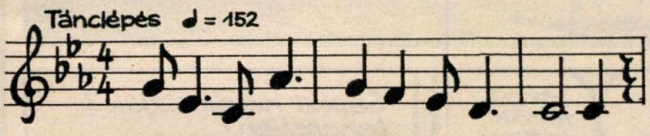

LELKESÍTŐ. Amikor Arany János látta, hogy a szabadság veszélyben forog, s honvédő katonákra van szükség, lelkesítő dalt írt. A dal rövid idő alatt népszerű lett, s ma már népdalként ismerjük. Hogyan szól az első sora? A dallam bizonyára eszedbe juttatja a szöveget.

NYERTESEK. A két nyári magazin rejtvényeinek megfejtéséért jutalmat kapnak:

Ikszipszilon: Gulyás Károly, Bp. XII.; Halassy Olívia, Bp. XI.; Simon Viktor, Bp. IV.; Vajtkó Eszter, Bp. XIII.; Boross Krisztina, Eger; Borsos László, Siófok; Dege József, Tiboldaróc; Gál Bertalan, Görbeháza; Kovács Ilona, Apátfalva; Lukács Tímea, Sülysáp; Maszárik Katalin, Balatonfőkajár; Szabó Orsolya, Parádsasvár; Szendrey Gábor, Dunaújváros; Talárcsik Judit, Kiskunfélegyháza; Táncos Kálmán, Szolnok.

Napraforgó: Ilia Éva, Bp. XI.; Forstner Antal, Bp. XIII.; Weiler Andrea, Bp. XVIII.; Áfra Éva, Nagykálló; Csábi Károly, Szolnok; Károlyi Magdolna, Sarkadkeresztúr; Merkás Beáta, Lovászhetény; Orth Gábor, Gödöllő; Palásti Mihály, Szolnok; Pantyata László, Felsőnyék; Spindler Erika, Székesfehérvár; Sumicz István, Dunaújváros; Szabó Róza, Hajdúszoboszló; Takács Melinda, Vácszentlászló; Weldin József, Esztergom.

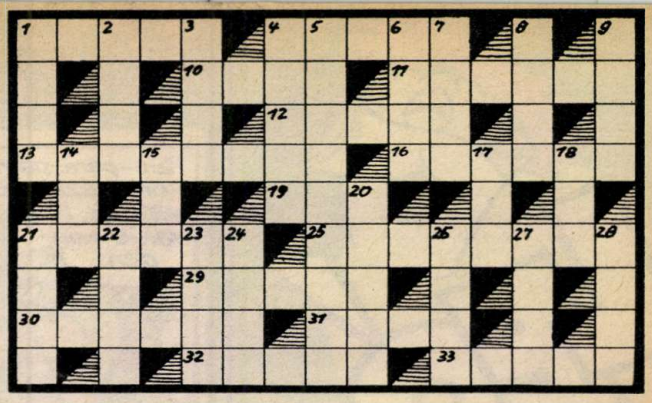

A HONVÉD. 1848 nyarán, a magyar szabadság védelmére toborzott katonák viselték először a „honvéd" nevet. A szó „szülőatyja" egy híres költő, aki egyik versében ezt írta: „Nem csügged a honvéd, tisztét teljesíti". Ki volt ez a költő? **Vezetéknevét a függőleges 5., keresztnevét pedig a vízszintes 30. sorban találod meg.**

VÍZSZINTES. 1. Nemesfém. 4. Súlymérték, névelővel. 10. Rendszerint így becézik a Takács nevűeket. 11. Ma már kevésbé ismert női név (második zárt betű: K). 12. Norvégia fővárosa, kiejtve. 13. Tréfásan így nevezik a cowboy-regényeket (első és harmadik zárt betű: I. U.) 16. Kedves női név. 19. Ada betűi keverve. 21. Kémiai laboratóriumban nélkülözhetetlen edény. 25. Egy országban élő emberek. 29. A honfoglaló Árpád nemzetség totem állata (zárt betű: R). 30. A „honvéd" szó „szülőatyjának" keresztneve, visszafelé (első zárt betű: L.) 31. A dinamó egyik része! 32. Alföldi magányos épület. 33. Ritka női név.

FÜGGŐLEGES: 1. Ezen jár a ló, visszafelé. 2. A kocsikerék tartozéka, névelővel (első zárt betű: R). 3. Pest megyei község, visszafelé (második zárt betű: Á). 4. Piaci árus, névelővel. 5. A „honvéd" szó „szülőatyjának" vezetékneve. 6. Becézett Lajos. 7. Hegytető. 8. Az analfabétizmus kezdete! 9. Nagyközség Hajdú-Bihar megyében (első zárt betű: K). 14. Regény szerzője. 15. F. A. B. 17. Sár betűi, keverve. 18. Visszafelé: becézett lánynév. 20. Délceg ifjú. 21. Félénk állat, visszafelé (második zárt betű: N). 22. Magyar Újságírók Országos Szövetsége (utolsó kockában kettős betű). 23. Komárom megyei faluba való, visszafelé. 24. Néma. 26. Szeged kincse. 27. Ilyen a piros is (első zárt betű: Z). 28. Ismert férfinév (második zárt betű: Z).

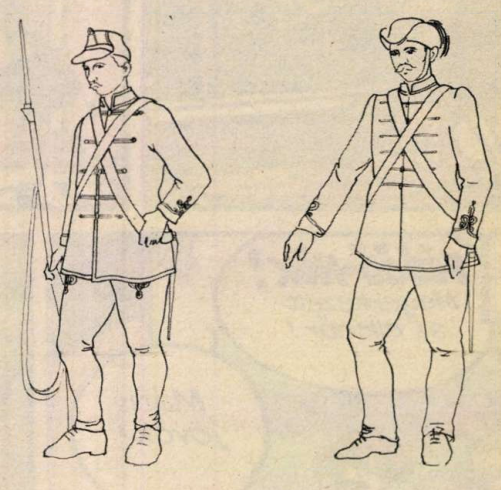

AZ EGYENRUHA. Két negyvennyolcas, egyenruhás katona látható itt. Az egyik honvéd gyalogos, a másik honvéd vadász. A kérdésünk: milyen színű volt az egyenruhájuk? Színezd ki a rajzot. Egy kis segítség: a színes ceruzák közül a pirosra, világoskékre, kávébarnára, halványzöldre (szürkébe hajló) és feketére van szükség.

LEÓ

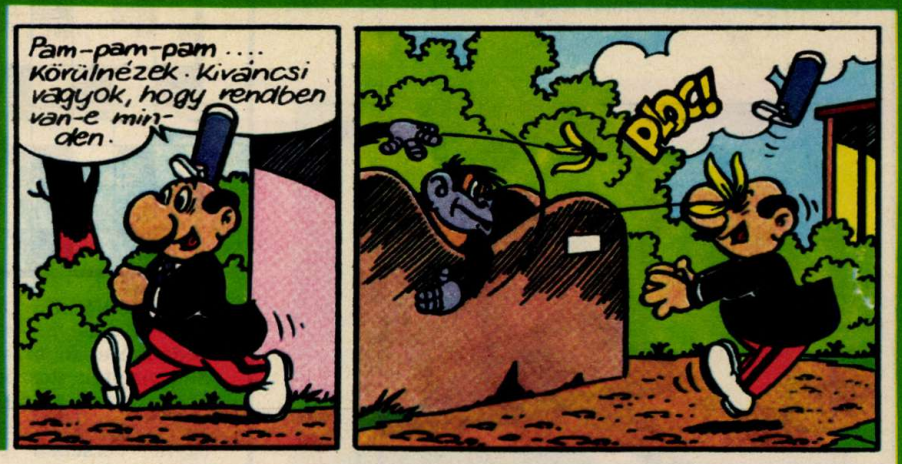
Pam-pam-pam .... Körülnézek. Kíváncsi vagyok, hogy rendben van-e minden.
PLOC!

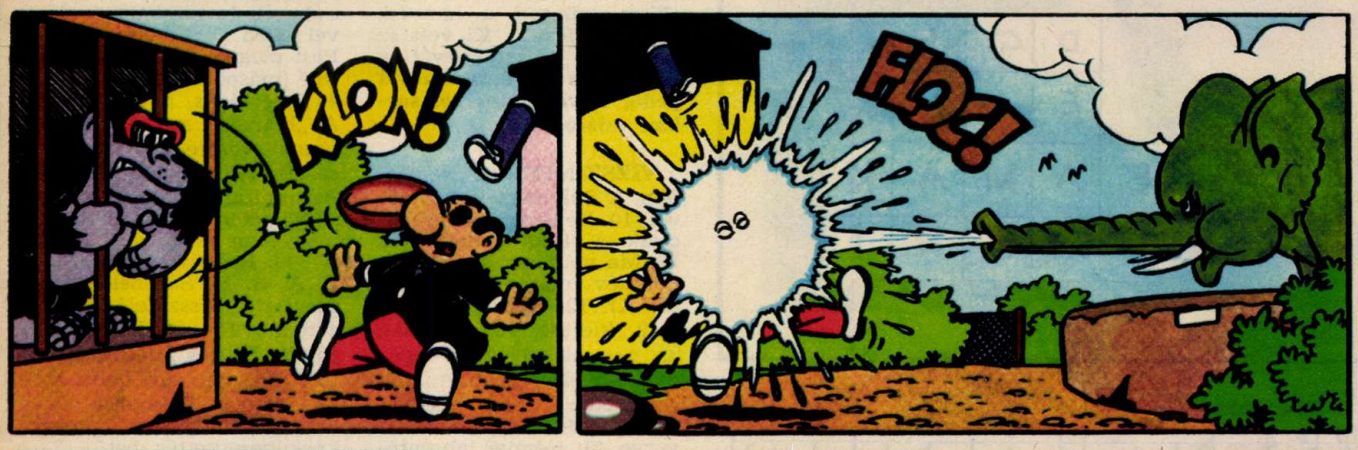
KLONK!
FLOC!

POC!
POC!
Úgy érzem nem szeretnek engem. sem a majom, sem a strucc ....
Téved, főnök! Láttam, hogy nem magára, hanem a sapkájára dühösek.
Sapka nélkül járjak? Lehetetlen! Várom az ellenőrt. Nem fogadhatom hajadonfővel.
Remek ötletem van, főnök!

KÉSŐBB...
FŐÖÖÖ-NÖK! Megérkezett az ellenőr!
Máris jövök!
Üdvözlöm, ellenőr kartárs! kérem, jöjjön velem!
Kösz, Leó!

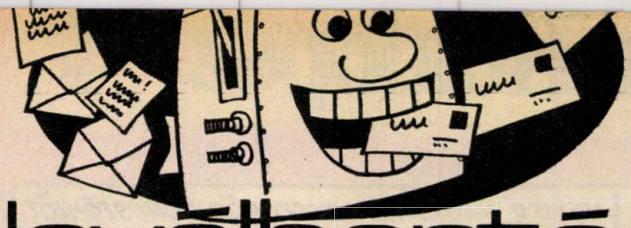

levélbontó

MAGÁNYOS FARKAS

A Monato című eszperantó nyelvű folyóiratban találta Szepcsik György miskolci gimnazista ezt a játékot: A fehér korong a farkas, a sötét korongok a libák, szám szerint tizenhét. Kis ügyességgel a libák bekeríthetik, s így elfoghatják a farkast. Felváltva lép a libák egyike és a farkas. A farkas megeheti a libát, ha átugorja (akár átlós irányban is). De erre csak akkor van lehetőség, ha a liba mögött van egy üres mező. (Az elkapott libáknak el kell hagyniuk a játékteret.) A libák pedig úgy igyekeznek megközelíteni a farkast, hogy ne tudja elkapni őket, tehát, hogy ne hagyjanak maguk mögött és mellettük üres mezőt. A farkasnak legalább tizenkét libát el kell „fogyasztania", hogy megnyerje a játékot. A ludaknak úgy kell körülzárniuk a farkast, hogy ne tudjon elszelelni, ezt tizenkét liba tudja elérni. A libák átrepülhetik egymást, és mindkét fél léphet átlós irányban is. A játékot ketten játszhatják.

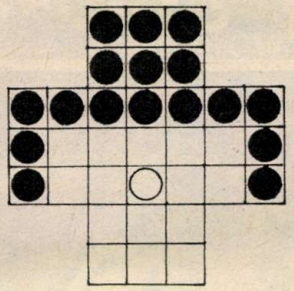

A TANYAVILÁG KUTATÓI

Ceglédi gyerekek egy csoportja Csemőn honismereti olvasótáborban ismerkedett a környék tanyavilágával. A tábor programjában szerepelt határjárás is, Kocsis Gyula múzeumigazgató vezetésével. Megnéztük Ócsán a tájvédelmi körzetet, az öregfalut és a műemlék templomot. Ellátogattunk a tápióbicskei földvárhoz és vendégünk volt Martonné Homok Erzsébet, a „versegi krónikás". Bözsi néni mesélt gyerekkoráról, fiatalságáról, és megajándékozott bennünket a „Tóparti ház" című könyvével. Jártuk a tanyavilágot, és tanulmányoztuk a tanyai emberek szőlőművelését, családok történeteit és szokásait kutattuk. A változatos programot a ceglédi Kossuth Múzeum munkatársainak köszönhetjük.

Hanga László, Cegléd

MIT üzen a Pajtás?

RÉGI PAJTÁST keres Lendvai Domonkos (Budapest, Káplár u. 3.–1024). Ha a közelmúltból keresel egy számot, akkor mi is tudunk küldeni. Írd meg pontosan, melyik számra van szükséged. De több évre visszamenőleg az Ifjúságmozgalmi Propaganda Boltban találhatsz rá (Budapest VII., Majakovszkij u. 15.) régi kiadványainkra. Egyébként a gyermekkönyvtárak is gyűjtik a lapunkat, ott is fellapozhatod a régi Pajtásokat.

EMO-csomag iránt érdeklődik Tokai Gábor (Biharkeresztes, November 7. u. 7. — 4100). Úgy látszik, Gábor már rátalált régi lapjainkra, 1978-ban ugyanis foglalkoztunk az EMO-csomagokkal. Készletünk még akkor elfogyott, hiszen hatalmas volt az érdeklődés! Így sajnos, már nem tudunk küldeni sem neked, sem más érdeklődőnek.

SCI-FI pályázat hirdetését javasolja Antal Ildikó (Budapest, Tél u. 36. — 1045). Meglehet, hogy egy Verne utód már „próbálgatja" tollát és fantáziáját, de ha mégoly tehetséges lenne is, tizenévesen nem könnyű dolog sci-fit írni. Ehhez a műfajhoz nagyon komoly tudományos felkészültség kell. Gondold el! Verne csak úgy tudta továbbgondolni a világ fejlődését, fürkészni a jövőt, hogy nagyon alaposan ismerte kora — a XIX. század végének — tudományos eredményeit. Ugye, belátod, hogy ilyen pályázat kiírása a korosztályunknak még korai lenne? De az írással próbálkozó gyerekek színvonalas fogalmazásainak Alkotókörünkben helyet biztosítunk.

VÁRNAI ZSENI egy versét kéri tőlünk Szegedi Éva (Hajdúböszörmény, Pálnagy u. 49/a. — 4220). Anyukáját szeretné meglepni az „Úgy megnőttél, szinte félek" című költeménnyel. Keresd a verset a költőnő „Ének az anyáról" című kötetében. Könyvtárakban megtalálod.

ÉNEKESNŐNEK készül Komáromy Dóra (Ács, Ifjúság u. 19. — 2491). Járasz énekkarba? Vettél már részt énekversenyen a kulturális szemlén? Itt is, ott is próbára teheted az énektudásodat. Kérdezd meg énektanárodat, alkalmasnak tartja-e hangodat, a fellépésedet az énekesi pályára. Ha a válasz biztató, jelentkezz zeneiskolába.

IKSZIPSZILON „névlapunkban" érdekes nevekkel játszadoztunk, s Kifusz Andrea (Ózd, Néphadsereg u. 9. — 3600) kedvet kapott a saját családneve eredetének kiderítésére is. Kedves Kifuszok! Andrea kéri, írjatok neki, hátha sikerül közösen érdekes dolgokat kinyomozni a nevetekről, a rokonságotokról.

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő: SOMOS ÁGNES

Főszerkesztő-helyettes: FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat

Felelős kiadó: DR. PETRUS GYÖRGY igazgató

Szerkesztőség: Budapest, Jászai Mari tér 5. 1397

Telefon: 321-987, 321-988, 321-989

Postafiók: Bp. 62. Pf. 508. 1397

Kiadóhivatal: Budapest, Révay u. 16. 1965 Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest, József nádor tér 1. 1900) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj:
Egész évre 139,50 Ft
I. félévre 77,50 Ft
II. félévre 62 Ft

82.1218 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető: Szlávik András vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő: SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő: CZIFFERSZKY BÉLA, FORRAI JÁNOS

Odüsszeusz és a Küklopsz 4

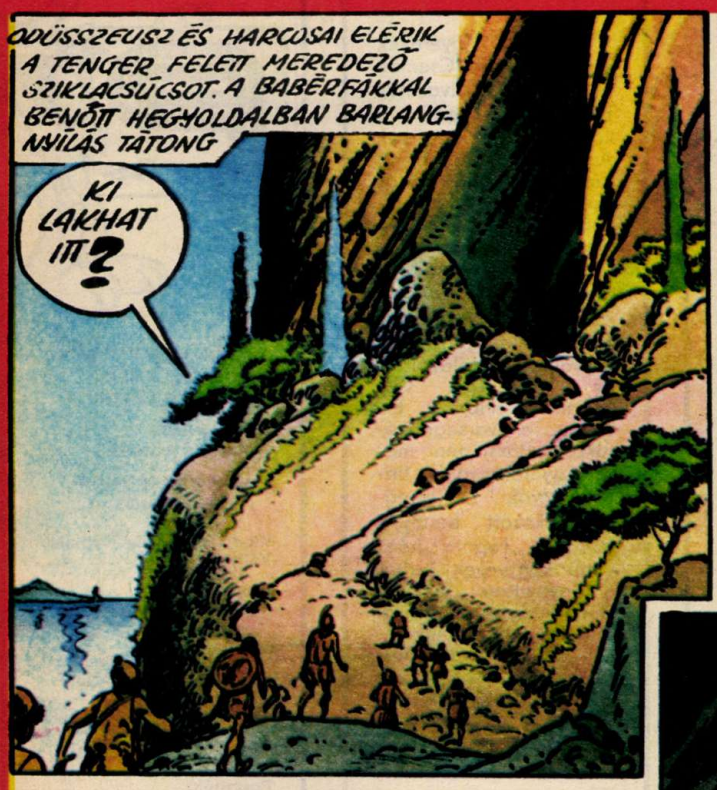

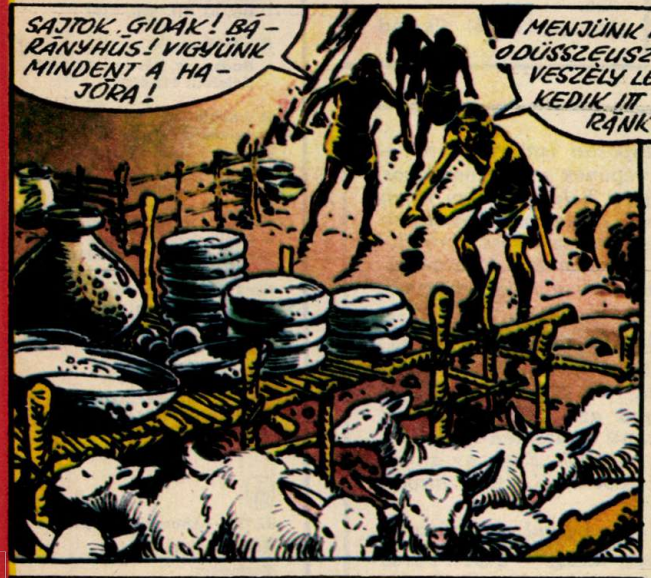

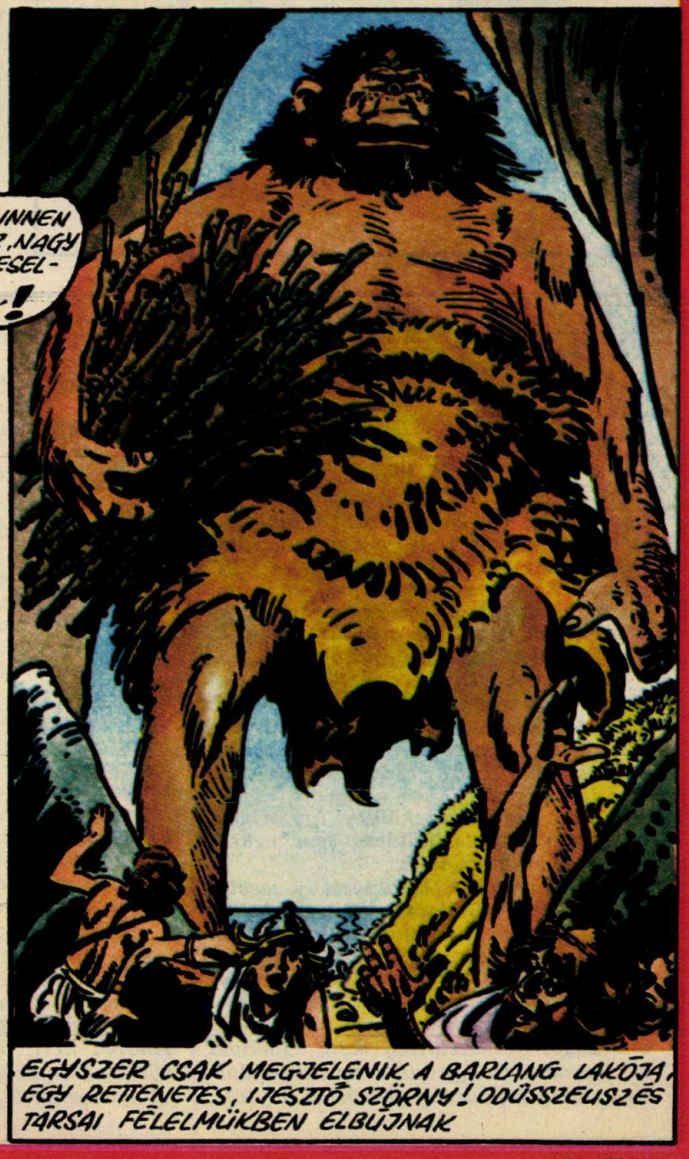

COPYRIGHT BY EDITION VAILLANT

FOLYTATJUK

82/25
XXXVII. ÉVF. • 1982. SZEPTEMBER 30. • ÁRA: 4 Ft
PAJTÁS

A KUKORICACSUTKA HA ÚGY AKARJUK BABA IS LEHET. CSAK FEL KELL ÖLTÖZTETNI

Cikkünk a 16–18. oldalon

FOTÓ: SZALAY BÉLA

ÉS ELVONULT A TÖRÖK...

Azon a nyár végi napon, a nagy esőzés után kisütött a nap Kőszeg felett. Ibrahim nagyvezír homlokáról csorgott a verejték. Ült a sátra előtt szótlanul, magába roskadva. Egyik szolgája hozzája lépett, hogy szárnyas legyezőjével hűs levegőt bocsásson ura orcájára. Ibrahim azonban legyintett feléje, mégpedig oly határozottan, hogy a szolga megértette: önmagával vívódik a nagyvezír, ilyenkor nem szabad őt háborgatni. Így hát csak ennyit mondott:

— Allah oszlassa gondjaidat, jó uram!

— Allah! Allah! — kiáltott Ibrahim, és mindkét kezét dühösen emelte az ég felé. De a következő pillanatban már megbánta vakmerő mozdulatát, és szép lassan... szelídült a tekintete. — Allah, Allah, vigyázd gyámoltalan szolgádat! Segíts, hogy megtaláljam a kivezető utamat!

A kivezető út... Ó, de másként képzelte el hadjáratát a kora tavaszi induláskor! Úgy hitte, hogy Allah őt a legfényesebb győzelmekben részesíti. Már látni vélte, hogy a gyaur magyar krónikások is így írják kódexeikbe: „Az Úrnak 1532-ik évében Ibrahim nagyvezír mérhetetlen seregével minden különösebb nehézség nélkül foglalta el a dunántúli városokat és augusztus havában már Bécs falait döngette."

A rettenthetetlen török katona mélységeset sóhajtott. No, hiszen döngeti ő most is a falakat... csakhogy nem a büszke Bécsét, hanem egy akolét, amelynek híre nemhogy a Portáig, hanem még az al-dunai Nándorfehérvárig sem jutott el. Kőszegről csak annyit hallott eddig a historikus bölcsektől, hogy a magyarok híres királya, Mátyás sem becsülte sokra. 1463-ban átengedte ellenfelének, Frigyes császárnak. Honnét van most ekkora ereje ennek a várnak? Biztosan a parancsoló, az a Mikolás vitéz vagy ahogy a gyaúrok nevezik: Jurisich Miklós kapitány öntött beléjük ekkora erőt, hogy immáron huszonötödik napja állják az ő tengernyi seregének a rohamait. Megszámlálhatatlan volt a jól tervezett és szervezett roham. Köztük kilenc olyan, amelyet földi hadsereg eddig ki nem bírt volna. Az épületszaggató lagimdsik — mármint az aknászok — olyan feladatot kaptak, hogy röpítsék a levegőbe a legbiztonságosabb falrészeket és az őrtornyokat. Mit sem használt! Ezek a hitetlenek, a gyaurok mégis útjukat állták a félelmet nem ismerő janicsároknak, akiket pedig a legbátrabb katonáknak ismert a világ. Honnét van ezekben a Jurisichékban ennyi erő? A keresztények istene gyúrta beléjük? Vagy talán hazai földjük szeretete acélozza keménnyé őket? Pedig még fegyverük is alig van, hiszen csak kövek hajigálásával, hosszú nyomórudakkal, meg forró olajjal verték vissza a támadó katonákat.

Ibrahim nagyvezír most már fájdalmat is érzett a bensőjében. A sóhaj sem könnyített rajta.

— Hogyan mondom el majd a hatalmas szultánnak, hogy ezeknél a gyauroknál még a gyerekeknek is olyan a szemük, mint a sasmadáré? — töprenkedett tovább. — Amikor parancsot adtam katonáimnak, hogy az erdő kivágott fáival rakják tele a várárkot, egészen a falak tetejéig, hogy aztán besétálhassunk rajta a várba, hát egy gyerek, olyan suhanc formájú, kifürkészte a tervemet és értésére adta azt Mikolás kapitánynak. Sőt, azt is megtudtam, hogy ő találta ki azt a tüzes csóvát, amelylyel hamuvá égette a farakásainkat. Micsoda agyafúrt találmány? Kénnel és kátránnyal itatta be a szénacsomókat, s azokat dobálták rá a farakásra. Mit tehettem ellene? Egy ilyen gyereket nem lehet fülöncsípni; csupán a nevét tudtam meg. Koppantó Mátének hívják. Ezek válnak később várkapitányokká.

A nagyvezír morfondírozását egyszeriben iszonyú sírás, jajveszékelés zavarta meg. A várból jött a félelmetes, síró kiáltozás. Öregasszonyok, apró gyerekek hangja volt, amely szemvillanásnyi idő múltán idegtépővé vált.

Ibrahim felugrott. „Biztosan a gondtól és az éhségtől gyötrődnek..." — vélte és... és villámként hatolt agyába az elhatározás:

— Ha békességet és hódolatot kérek a nyomorban sínylődő vár kapitányától... talán beleegyezését adja, és én... tisztességgel elvonulhatok innét. Így cselekszem! — Az ég felé emelte két karját. — Óh, Allah, hála néked e nemes gondolatért!

Még aznap délután hírnökök szólították fel Jurisich várkapitányt, hogy menjen a nagyvezír elé, aki őt becsületesen és rangjához mért tisztelettel óhajtja fogadni. S ha hódolattal illeti a nagy hatalmú szultánt, attól fogvást békesség lészen Kőszeg városában.

Jurisich nem tépelődhetett órákig, hiszen a józanság azt súgta neki, hogy csak a megegyezés vagy a teljes pusztulás között választhat. Mert hiszen ennivalójuk már alig volt, lőszer pedig szinte semmi. Ránézett az előtte álló Koppantó Mátéra. „Élnie kell a városnak, ezeknek a gyerekeknek!" — gondolta.

Elindult hát Jurisich Miklós, ellenfele táborába. A félelem ott szorongott benne, de ugyanakkor tudta jól, hogy a töröknek is fontos ez a megegyezés. Menni akar Kőszeg alól, minél előbb. A máskor oly félelmetes nagyvezír valóban tisztelettel fogadta és elismerte, hogy a vár védőit hősiességükért becsület illeti. Csupán annyit kért, hogy a török lobogókat kitűzhessék a vár falára. A kapitány beleegyezett.

És a rettenthetetlen Ibrahim fellélegzett. Tettét így jelentette a nagy hatalmú szultánnak: „Mikolas kapitány megtöretve kijött a várból, s az irgalmas pasa közbenjárásához folyamodva, kegyelmet kért a padisah győzelmes udvarától."

Amikor a hír eljutott a szultánhoz, Kőszegen már szóltak a harangok — mert a vár alól az utolsó török is eltakarodott. Jurisich nemcsak hős várvédő, hanem jó politikus is volt. Tudta, hogy a megegyezés a végleges megmenekülést, a győzelmet jelenti számukra.

Füleki János
Fotó: Wagner Margit

Szitás György rajza

**A törökök ostroma óta
négy és fél évszázad telt el.
Kőszeg él, virágzik.
A múlt és a jelen harmóniája
teszi igazán széppé e kis várost**

„Vásárfia az a kis ajándék, amit a gazda hazavisz a vásárból, hogyha már mindent megvett, amire szükség volt: még egy kis örömet szerezzen a családjának." (Móricz Zsigmond)

VÁSÁRFIA

AZ ÖTLETVÁSÁRBÓL

Fotó: Koncz Dezső

Miért hívtak meg téged is az őrsvezetők — immár hagyományos — nagy találkozójára? Azért, mert pályázatot küldtél be, s pályamunkádat érdekesnek, ötletesnek tartották. Tehát a meghívó csupán jutalom volt? Több annál: hasznot hozó jutalom. Bővebben: a jutalom az a jó érzés volt, hogy felfigyeltek a munkádra, részese lehettél egy olyan találkozónak, amelyre csak kevesen juthatnak el, és ahol kellemesen lehet szórakozni is. A haszon, a hasznosság pedig az, hogy megtudhattad: őrsvezető társaid mit, hogyan csinálnak otthon.

Mert hogy is szokott ez lenni? Két őrsvezető összetalálkozik, elhatározzák, hogy most egy kicsit kikapcsolódnak, kirándulni mennek az erdőbe, amolyan különleges növényeket, rovarokat felfedező kis expedícióra. Semmi másról nem beszélnek, csupán cseverésznek. De aztán..., amikor megállnak egy kis pihenőre az öreg tölgyfánál, máris kibuggyan az első kérdés az egyikükből: „Te, mondd, mit csinálsz akkor, ha az egyik srác arcodba ásít az összejövetelen?" Mire a másik: „A világért sem kiabálok rá. Még aznap megbeszélem vele, hogy a következő összejövetelen azt csináljuk, amit ő akar. Természetesen, ha van valami jó ötlete, annak a megvalósulását én is segítem. Te pedig azt mondd meg nekem viszonzásul, hogy mit csinálsz akkor, ha két lány összeszólalkozik és az istenért sem szólnak egymáshoz egy szót sem, mert mindegyik a másikat tartja vétkesnek?"

Micsoda cseverészés van akkor, ha nemcsak ketten, hanem az ország minden tájáról jönnek össze az őrsvezetők. Az idén például Salgótarján volt az otthona az őrsvezetők XIV. országos találkozójának. Ezen a találkozón adták-vették ötleteiket, tapasztalataikat, módszereiket. Vásárt rendeztek, s a szemfüles őrsvezető vaskos jegyzetfüzetnyi vásárfiát vihetett haza. Vitt is mindegyikük, nemcsak az ötletvásárból, hanem a találkozó egyéb rendezvényéről: a csillagkereső játékról, a partizán hadijátékról, a szülőföld expedícióról és az irodalmi akadályversenyről is.

Azóta már itt az új úttörőév. Vajon mi lett a sok vásárfiával?

●●●

Kérdésünkre tőletek várunk választ, őrsvezetők! Elsősorban azoktól, akik ezeken a képeken felismerik magukat. (Ezek a felvételek ugyanis a nagy találkozón készültek.) Írjátok meg: milyen jó módszereket, javaslatokat, ötleteket vittetek haza! Mi az, amit máris megvalósítottatok vagy a közeljövőben megvalósítani szándékoztok? Mozgalmasabb, pezsgőbb lett-e őrsötök élete vagy maradt minden a régiben? Természetesen írjatok gondjaitokról is. (Hátha tudunk közösen valamiféle kivezető utat találni.)

Leveleiteket október közepéig várjuk. (Címünk: Budapest, Jászai Mari tér 5. — 1397). A levél alá írjátok oda a neveteket, címeteket, őrsötök nevét. És azt, hogy melyik képen, miről ismerhetünk fel.

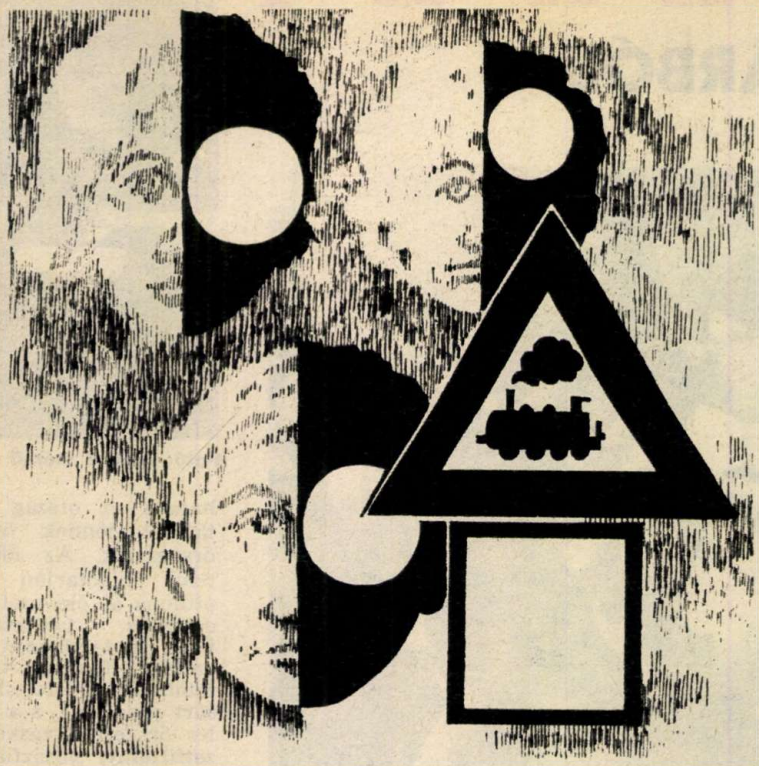

UTOLSÓ NAP IDŐ ELŐTT

Döbbenet bénítja a kezemet, béklyó szorítja gondolataimat. A televízió híradójában látottakból — milyen furcsa is az ember! — nem a székesfehérvári tömegszerencsétlenség igazi borzalmainak képei kísértenek, hanem az a néhány, még vadonatúj iskolatáska, frissen bekötött füzetek halmaza, egy pirossal javított házi feladat, szerte szóródott tollak... már örökre gazdátlanul. Akiké voltak, már örökre hiányoznak az osztályból, otthonról, a játszótérről — közülünk!

Szikár tömörségében is szörnyű volt a hír: 1982. szeptember 9-én Székesfehérvár külterületén, a Szárazrét megállónál, a menetrend szerinti nemzetközi gyorsvonat összeütközött a Volán helyi csuklós autóbuszával. Nyolc felnőtt és hét iskolás, meg egy nyolchónapos csecsemő a helyszínen életét vesztette...

Öt perccel a déli harangszó előtt történt. Aznap korán végetért a tanítás a szárazréti iskolában. A buszra hátul felszálló gyerekcsapat biztosan nagy zsivajjal tört utat magának. Még tele voltak a vakáció élményeivel, s már kóstolgatták az új iskolaév első ízeit. Ebédelni siettek haza. Tanulni is kell, meg kihasználni az őszi ajándék-nyár utolsó napjait...

Utolsó nap.

Bodnár János 12 éves, Huszár Ágnes Bernadett 8 éves, Czupán Mihály 15 éves, Nagy Ferenc 10 éves, Viniczai Attila 10 éves, Szigeti László 10 éves, Szilágyi Dénes 10 éves — utolsó napja... S a világra éppen csak eszmélő nyolchónapos Soós Gabriella utolsó napja, akit 21 éves édesanyjával együtt ért a kegyetlen halál...

Kik voltatok? — nem tudom. Milyenek voltatok? — nem tudom. Mivé váltatok volna? — nem tudom. Csak annyit tudok, hogy gyerekek voltatok, emberígéretek, de ezt az ígéretet már nem válthatjátok be.

Döbbenet bénítja kezemet. Siófok, Mohora, Székesfehérvár — tragédiák sora, jóvátehetetlen veszteségek.

Sokan és sokat beszélünk-írunk arról — aggódó szigorral —, hogy mennyi bajt okoz a gyerekek felelőtlensége az utakon. Hány értelmetlen halál vagy örök nyomorékság az ára a gyerekek szilaj szaladó szertelenségének, körül nem pillantó vakmerőségének.

De ez most egészen más! Ez a felnőttek felelőssége, hiszen legyen bármi is a tömegszerencsétlenségek oka, a szálak egy vagy több felnőtthöz vezetnek vissza. Olyanokhoz, akik maguk is szülők, nagyszülők — és mégis...

Pihenjetek békében — visszahozni már nem hozhatók!

De a többi százezrek, akik ezeket a sorokat olvassátok, s akik ígéretből igazi és értékes felnőtté cseperedtek majd, ne felejtsétek — és ne hagyjátok másokkal sem elfelejtetni — a szárazréti tragédiát! Mondjátok a felnőtteknek, hogy még jobban vigyázzanak rátok, dolgozzanak bárhol és bármit...

És ami rajtatok múlik: vigyázzatok az életetekre, önmagatokra és másokra, hogy sehol se maradjanak árván az iskolatáskák, füzetek.

SOMOS ÁGNES

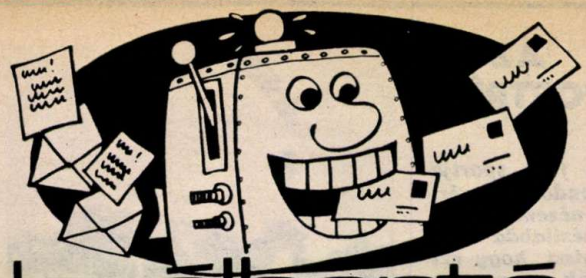

levélbontó

MONDJ VALAMI ÚJAT!

(Új sorozatot indítunk ötletes őrsöknek, úttörőknek és vezetőknek: mivel színesítik, teszik érdekesebbé a nyakkendős hétköznapokat. Jelszavunk: mondj valami újat!)

Dr. Földi Dánielné, megyei úttörőelnök, Szolnok: — Gondolom nem csupán nekünk szolnokiaknak okoz fejtörést: hogyan tehetnénk változatosabbá egy-egy hagyományos évforduló megünneplését. Nos, mi itt a Tisza partján kitaláltunk valamit. Orosz ételek készítésével ünnepeljük meg a nagy forradalom évfordulóját. Lesz persze egyéb is: adatgyűjtés, kiállítás. De azt szeretnénk, ha a főzőkedvű őrsök saját munkájuk árán ismernék meg a zakuszki, a káposztaleves és a scsi készítésének módját. A kis szakácsok, s az érdeklődők (köztük az elfogulatlan zsüri) szó szerint belekóstolna egy nép konyhai szokásaiba, ételművészetébe.

LEVELEZNÉNK

IVICZ ANDREA, Tiszakécske, Dohány út 30. — 6060, 14 éves; SCHMIDT ZSUZSA, Újmohács, Iskola u. 35. — 7714, 13 éves; MOLNÁR ZITA, Sály, Gárdonyi u. 1/b. — 3425, 14 éves, bélyegeket cserél; ÉDELMANN KLÁRA, Kapuvár, Rákóczi F. u. 16. — 9330, 13 éves; WLADIMIR KOMAROV OS Klasse 7/b. — 9071 Karl-Marx-Stadt Friedrich Engels Str. DDR. — Hetedikes osztállyal vagy szakkörrel leveleznének németül, oroszul, esetleg magyarul; KOVÁCS ERZSÉBET, Nógrádsipek, Rákóczi út 94. és MATUSKA ÉVA, Nógrádsipek, Dózsa Gy. út 40. — 3179, 12 évesek; KINCSES ERIKA, Kiskunhalas, Kuruc vitézek tere 38. — 6400, 14 éves; MÁTYÁSI MÓNIKA, Kiskunhalas. Kuruc vitézek tere 28. — 6400, 14 éves, fiúval levelezne; HASSZA ERIKA, Százhalombatta, Eötvös Loránd út 11. — 2440, 14 éves; PÁSZTOR ILONA, Újpetre, Kossuth út 42. — 7766, 13 éves; KAKULYA ILDIKÓ, Nagykőrös, Szabó E. u. 29. — 2750, 13 éves; GÖRÖG CSABA, Cluj-Napoca, Str. Albac, nr. 10. ap. 44. Románia, 13 éves, sportról, bélyegekről, természetről levelezne; MISKOLCZI ERZSÉBET, Kecskemét, Akadémia krt. 32. — 6000, 12 éves; VAS GÁL ZSOLT, CSIHA ZSOLT, OZSVÁTH ZSOLT, G. Coskuc utc. 9/41. 4800 Baira-Mare, Románia, hetedikes lányokkal leveleznének; ÁLMOS ANIKÓ, Mohács, Budapesti út 34. és POLYÁKOVICS MARGIT, Mohács, Budapesti út 51. — 7700, nyolcadikos, képeslapot, matricát gyűjtő fiúkkal, lányokkal leveleznének; SZOMBATI JUDIT, Putnok, Ady E. út 10. és VICZIÁN TÍMEA, Putnok, Pokoj út 17. — 3630, 14 évesek.

HAT üzen a Pajtás?

NEM TUDOM, MI AKAROK LENNI: — Nem feltétlenül kell már most, nyolcadikban döntened kedves Jakucs Andrea (Debrecen, Domokos L. u. 32. — 4027). Ha gimnáziumban tanulsz tovább, sokat alakulhat még érdeklődésed, és negyedikre bizonyára tisztábban látod, mire érzel leginkább elhivatottságot. De ne hagyd abba a töprengést! Milyen szakkörökre jársz? Milyen könyvet olvasol leginkább? Mi az, amivel a legszívesebben foglalkozol? E kérdések megválaszolása mind-mind fontos kiindulópont lehet a pályaválasztásodhoz. Ismerkedj meg a különböző szakmákkal. Újságokban, tévében, rádióban, no és a saját környezetedben is sokféle szakma képviselőjével találkozhatsz.

HOL KELL JELENTKEZNI? — kérdezi Kovács Ilona és Torma Erzsébet (Mélykút, Damjanich u. 21/c. — 6449). Lakberendezőket és ruhatervezőket a Magyar Iparművészeti Főiskola megfelelő szakán, népitánc tanárokat pedig a budapesti Népművelési Intézetben képeznek. Érettségi után felvételizhettek. De addig se üljetek ölbe tett kézzel, keressetek egy képzőművészeti szakkört és egy népitánc csoportot! Csak alapos felkészültséggel vesznek fel benneteket.

DOBOLNI akar megtanulni Kalányos Ferenc (Barcs, Új élet út 11. — 7570). Feri! Nem indokolták meg a zeneiskolában, hogy miért nem vettek fel? Talán nem megfelelő a ritmusérzéked, a muzikalitásod. De ha mégsem akarsz lemondani a dobolásról, keress a környéken egy zenetanárt vagy egy képzett dobost, aki magánúton elvállalja a tanításodat.

BIZALOM DOKTORNŐ CÍMÉT kérték többen, mondván: személyesen szeretnének levelezni dr. Lux Elvira pszichológussal. Írjatok nyugodtan szerkesztőségünk címére, s ha a borítékra ráírjátok, hogy „Bizalom doktornő saját kezébe" felbontatlanul továbbítjuk leveleiteket a részére. Becsszó!

LABIRINTUS-REJTVÉNYT küldött Érsek Richárd (Budapest, Madarász u. 37. — 1183). Ha gondosan kidolgozott, ötletes rejtvényeket kapunk tőletek, közöljük lapunkban. Ha legközelebb te is ilyen rejtvényt küldesz, a tiednek is helyet adunk. A vonalakat feltétlenül vonalzóval huzogasd be, és a rajzokat is próbáld a saját fantáziád alapján lerajzolni, ne másold! A matricák figuráit már ismerjük, a tieidre lennénk kíváncsiak.

AZ ORI, vagyis az Országos Rendező Iroda címét kérte Berta Ágnes (Cegléd, Téglagyár u. 74. — 2700). Íme: Budapest V., Vörösmarty tér 1. — 1052. Időnként olvashatsz a Zsibongóban, no meg rendszeresen a Mozaikban is a zenei életről, de azt ne kívánd tőlünk, hogy átalakuljunk popzenei lappá. Ügye, téged sem csak a rockzene érdekel?

ÉRIK A GALAGONYA

Sokat kirándulunk az őrssel, de rendszerint csak nézegettük a fákat, a bokrokat, fogalmunk sem volt róla, hogy milyen fajtát látunk. Csak a tölgy-, akác- és nyárfákat tudtuk megkülönböztetni. Elhatároztuk, hogy itt valamit tenni kell. Beszereztünk gimnazista testvéreinktől egy kis növényhatározót, s most már minden kiránduláson valamelyikünk legalább 3–4 növénnyel alaposan megismertet bennünket. Felismerjük már a juharfát, a szilfát, a galagonyabokrot. Tudjuk mikor érik a szamóca, a szeder, a csipkebogyó, a kökény és a som. Szeretnénk elérni, hogy idővel minden bokor, fa ismerősünk legyen.

Mile Katalin, Sátoraljaújhely

ZSIBONGÓ

AZ ÉN PORTRÉM

„Ugye, inkább a fiúk sportja a foci? Én is így gondolom, ezért ezt a sportot csak nézem, s maradok a nőiesebb kézilabda mellett. Bár, aki azt hiszi, hogy ezt kisasszonyok játsszák, az nagyon téved! Jöjjön csak el ide, Tiszapüspökibe egy edzésre, vagy egy meccsünkre, meglátja micsoda kemény csatákat vívunk. Ezért is örülök, hogy én vagyok az iskolai csapat gólkirálya. Most nyolcadikos vagyok, ha befejezem a sulit, a kézizést akkor sem hagyom abba: jó játékos szeretnék lenni. Egyébként kereskedőnek készülök: ruházati eladó leszek, magam sem vetem meg a csinos öltözéket. Magyar Ilonának hívnak."

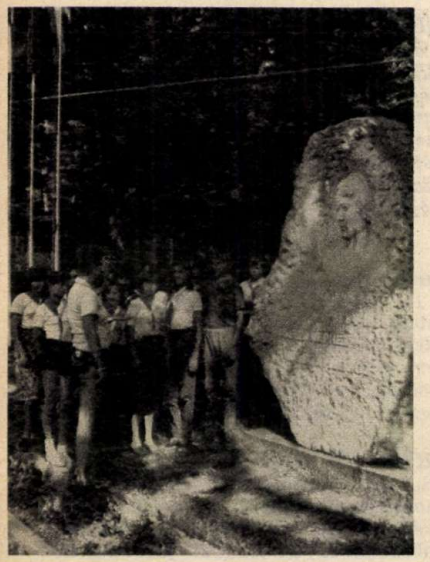

VENDÉG GYEREKEK

A lengyel gyerekek látogattak el nemrégiben Felsőtárkányra. Képünkön a lengyel vendégek a névadó Hámán Kató emlékműve előtt tisztelegnek.

TIT-TIPP

Kirándulások. Tahi és környéke. Találkozás október 2-án 7.40 órakor a HÉV Batthyány téri végállomásán.

Törökbálint és környéke. Találkozás október 3-án 8 órakor a 72-es busz Kosztolányi Dezső téri végállomásánál.

Csúcshegy. Találkozó október 6-án 8 órakor a 18-as autóbusz Árpád hídi végállomásán.

Lajos forrás — Ságvári turistaház. Találkozás október 9-én 6.40-kor a HÉV Batthyány téri végállomásán.

KÜLDJ EGY KÉPET!

Gyakran mondogatjuk: sivár az iskolák környéke. Most induló sorozatunkkal mi ennek ellenkezőjét kívánjuk bizonyítani. Küldjetek egy képet: hol, hogyan és mivel szépítettétek iskolátokat. Első képünk Kapuvárról érkezett: a helyi általános iskola udvarán Domonkos Béla Karikázó című szobra áll.

OKTA-CSÚSZDA

Egy csúszda, amelynek nincs feljárója. Mégis, hogy jutnak fel a gyerekek a tetejére? Az oktaédereken át. Az ötlet kitűnő, csak azt sajnálhatjuk, hogy nem nálunk, hanem kicsit „odébb", a kanadai Ottawában valósult meg.

MOZIMÚZEUM

A film hőskora elevenedik meg a kaposvári új mozimúzeumban. A régi tárgyak mellett régi filmeket is láthatnak az érdeklődők.

MARGÓ

Mielőtt azt hinnétek, hogy a margóírónak csupán a rosszra van szeme, gyorsan ideírok néhány dicsérő szót a margó szélére. A dicséret pedig szól a szolnoki Ságvári körúti iskolának, s az iskolában is annak a pedagógusnak, aki ki mert függeszteni a szakköri névsor helyére egy — fehér papírt. Egyetlen üres lapot azzal a feladattal, hogy arra kerüljön rá a diákok kívánsága. Ottjártunkkor éppen a húszasnál tartott a kívánságlista: a hagyományos (mondhatjuk: megúntmegszokott) nevek mellett ilyesmit is találtunk: barkács, modellezés, fodrászat.

S most, hogy kimondtam az elismerő szavakat, rögtön eszembe is jutott: miért is kell dicsérni azt, ami természetes — lenne. Jómagam, ha tehetném, nem csupán szakkörügyben lennék ilyen bátor. Üres papírt és ceruzát tennék minden játszótér, minden osztály, sőt: minden város sarkára, mondván: rajzoljátok meg olyannak, amilyennek látni szeretnétek. Mi több, átnyújtanék egy üres lapot meg egy tollat a mi újságunk mellé is: írjátok olyannak, amit olvasni szeretnétek. Rajta!

(Major)

PAPAGÁJ GÁLA

Száz papagájt nevel Solti Béla, a gyöngyösi Mátra Múzeum munkatársa rózsaszentmártoni otthonában. A muzeológus és felesége négy éve foglalkozik a ritka fajták gyűjtésével, tenyésztésével.

TOBORZÓ

A KISZ Központi Művészegyüttes Úttörőegyüttese felvételt hirdet népitáncot kedvelő gyerekek számára. Budapesti, 8—9 éves lányok és 8—14 éves fiúk jelentkezését várják az együttes székházában: Budapest VII. ker., Rottenbiller utca 16—22. A jelentkezési határidő: 1982. október 10.

PAPRIKASZÜRET

Az ősz nemcsak a szőlő-, a paprikaszüret ideje is. Képünk a népi hagyományairól és zöldségtermesztéséről híres Boldogon készült a paprikafűzés idején.

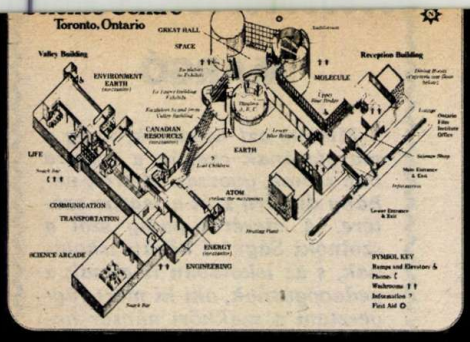

Balra fenn: a múzeum alaprajza.
A másik képen a gyakorlatozó gépkocsivezető-jelöltet láthatjuk. Jobb lábbal adagolja a gázt és a stoplámpa felvillanásakor ugyanezzel a lábbal kell fékeznie. 0–44 közötti hibapont esetén az osztályzat: SZUPER

AKI NEM HISZI...

Az égnek álló haj, ezúttal nem a rémület, hanem az elektromosság műve

A létra és a vödör csak festett. Ha jó dolgozott a televíziós dekoratőr, akkor mindez az ipari televíziós kamerán keresztül már térben, azaz a valóságnak megfelelően látszik. Vannak olyanok is, akik még föl is másznának rá . . .? Mindenesetre néző mindig akad!

mítógépes játék. Természetesen mindig akad valaki, aki leül a komputer elé és kipróbálja tudását. A legcsekélyebb hiba esetén halk, berregő hang figyelmeztet: kezdheted elölről. De akinek sikerül – jutalomtárgyat kap

mozgását bemutató – emberi és állati sejtekből készült preparátumokat tekinthetnek meg az érdeklődők a nagytelhetnek meg az érdeklődők a nagy tel- Nézd csak ezt meg! Tudod mi ez? A legerősebb kígyóméreg.

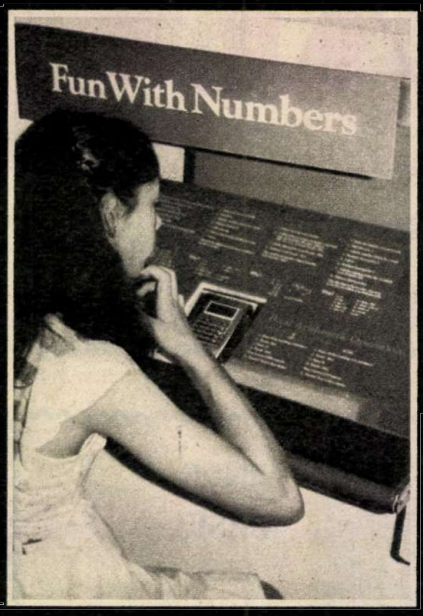

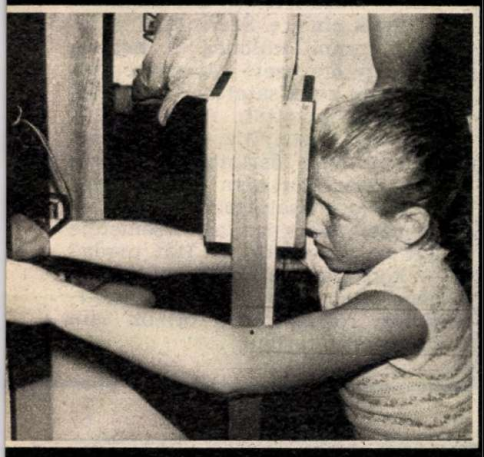

Kössél csomót, kettős hurkot, masnit a spárga két végére! A szemed és a kezed között mindenféle rendszerű és formájú üvegprizmák vannak, ha becsukod a szemed, akkor érvénytelen a feladat. S ezt a gép azonnal jelzi, nem lehet és nem is érdemes becsapni

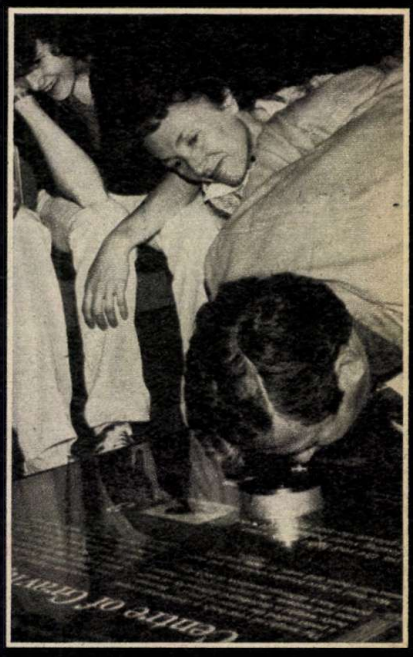

Tréfás feladat a gravitációs központban: térdelj le, tedd hátra a kezeidet, majd előre dőlve nyomd meg a padlón elhelyezett villanyégő kapcsolóját az orroddal! Sokan hasraestek, többen fölborultak, de akinek a hasizmaival nem volt baj, sikerült a villanyt bekapcsolnia

. . . járjon utána – tartja a közmondás. Használja ezt a módszert a matematika, a fizika, a kémia és még jó néhány tudományág is a különböző bizonyításoknál.

Erre az ötletre alapozták s építették a kanadai Torontóban a tudományos-technikai múzeumot. A látogató hozzányúlhat a kiállított tárgyakhoz, kezelhet komputereket, bemehet az űrhajókabinba, megtekintheti a különböző fizikai, kémiai kísérleteket. Szimulátor segítségével a Holdon érezheti magát, vagy éppen egy molekula belsejében. A korábban megismert természeti törvények valódiságáról a saját érzékszerveivel győződhet meg, vagyis ha nem hiszi – hát itt utánajárhat.

Robotkar emel föl egyszerre két acélgolyót. Ugyanarról a helyről – két lejtőről indítja ezeket. Az egyik lejtő egyenes, a másik pályája íves. A két golyó egyszerre indul, de a hosszabb lejtőn – a görbe íven – haladó golyó egy ezredmásodperccel előbb ér a közös célba, mint a másik. Milyen egyszerű és jó szemléltetés. Két pont között a legrövidebb út az egyenes, de nem a leggyorsabb! (Ezt tapasztalják azok is, akik kocsijukkal a csúcsforgalomban inkább kerülőt tesznek, de hamarabb érnek célba, ha nem a legrövidebb úton mennek.)

Sokszor mondjuk, hogy égnek áll a hajunk . . . itt a múzeumban ez a valóságban is lehetséges, csak egy kevés elektromosság szükséges hozzá.

A különböző termekben elhelyezett gépek körül egyetlen múzeumi őr vagy vigyázó felnőtt sincs. Minden feladatot amivel erődet, ügyességedet vagy eszedet teheted próbára, automaták irányítanak, a kezeléshez táblák, diafilmek adnak útbaigazítást. Felnőtt azért így is akad, aki a gyerekeket tanítja, szórakoztatja, csak ott úgy nevezik ezt a foglalkozást, hogy show-műsor, s aki tartja, az a show-man (sómen). Nos, egy ilyen show-délutánt mutatunk be. Forrai G. János

FALUVÁRI HÍRADÓ

CSER GÁBOR
ÖSSZEÁLLÍTÁSA

Faluvár nevét hiába keresed a térképen. Valahol a vidámság birodalmában van, vagyis lényegében bárhol lehet. Azért reméljük, hogy „híradója" nem esik túlságosan messze a valóságtól.

KERTÜNK, UDVARUNK

Iskolánk kertje és udvara bizony alaposan elgazosodott a nyáron. Nosza, több se kellett a Hüvelyk Mátyás rajnak, mert gazból a meglevő mennyiség is éppen elégnek bizonyult. Ki-ki szétnézett hát otthon a kamrában található szerszámok között és hozta amit tudott. A kezdetleges eszközök ellenére óriási lelkesedéssel gyomlálják és egyengetik a talajt. A főutca például már csaknem teljesen eltűnt a föld színéről...

NINCS MESE!

Mindenki megnyugtatására közöljük, hogy világszerte megkezdődött a tanítás. Képünkön egy antarktiszi elsős totyog hazafelé a megnyitó ünnepségről. Ami különösen figyelemre méltó, az a bizakodó tekintet, továbbá a mostoha körülményekhez szellemesen alkalmazkodott, célszerű öltözék.

ÉRTHETETLEN...

A mellékelt fényképet — néhány felháborodott sor kíséretében — Csatatéri anyuka küldte el iskolánk címére. Szerintünk nincs rajta semmi különös. A helyzet az, hogy őrsvezető választó összejövetelünket Csatatéri Rezső otthonában tartottuk. A kép mindössze azt bizonyítja, hogy döntésünket nyílt, őszinte vita előzte meg. Már-már arra kell gondolnunk, hogy Csatatéri anyuka azért neheztel, mert nem az ő csemetéje lett az őrsvezető...! Hát csoda? — kérdjük tisztelettel, miközben bensőnket vadul rázza a visszafojtott röhögés. Aki otthon sem tud rendet tartani...?!

Mint ismeretes, leány kézilabda-csapatunk mutatós, ám ugyanakkor célszerű szerelésének megtervezésére pályázatot hirdettünk. Íme a legsikerültebb modellek. Az ellenfelek hasra fognak esni. Lehet, hogy mi is. Azonban senki sem vitathatja el tőlünk, hogy igyekeztünk visszaadni a sportág nőies vonásait.

MÁR CSAK EZ HIÁNYZOTT!...

Szorongással vegyes tisztelettel fogadtuk új osztályfőnökünket. Valahogy az a benyomásunk, hogy az új tanerő a vesékbe lát, ami nem egyértelmű öröm a számunkra. Tartunk tőle, hogy további csínyjeinket sokkal körmönfontabb módon leszünk kénytelenek elkövetni a jövőben...

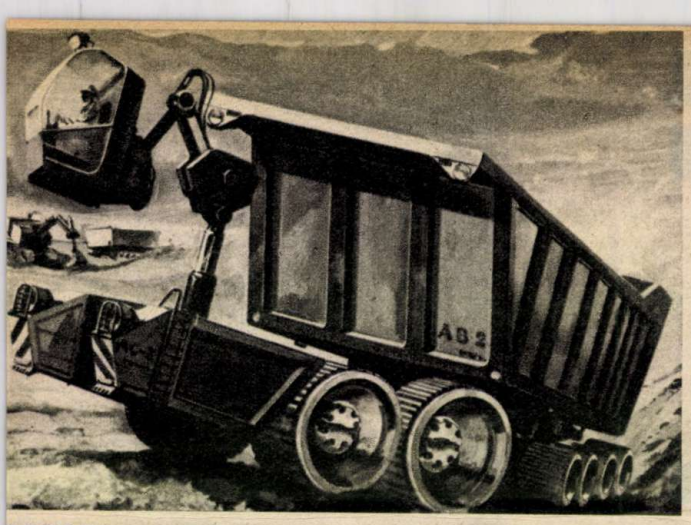

MINDEN KEZDET NEHÉZ...

Közlekedési úttörőink megkezdték tevékenységüket. A felületes szemlélő talán nem veszi észre, de ez a tevékenység kezdetben okozott bizonyos zavarokat. Ezek azonban mindössze néhány napos iskolaszünetet eredményeztek, és azóta már valamennyi sebesült elhagyta a kórházat. A közlekedésiek persze, nincsenek megelégedve az elért eredményekkel. Mint mondják, a jövőben még határozottabban járnak majd a megkezdett úton.

ELEVEN MÓDSZER

A lábadozó betegnek a magány jelenti a legnagyobb megpróbáltatást. Ezért határoztuk el, hogy a hatodikos Szabó Diftéria számára beszerzünk egy megfelelően apró és kedves jószágot, amelynek állatrendszertani besorolására e helyütt nem térünk ki. Azonban csalódnunk kellett, mert a kis bestia olvasottsága meglehetősen alacsony fokon áll, így Szabó Diftéria kénytelen tovább unatkozni. Tudniillik kénytelen elővenni régi, agyonolvasott könyveit a kis nyavalyás részére...

VENNÉK EGY LOVAT...

Mozzanatok. Mindhárom elem végrehajtását elég sokat kell gyakorolnia lónak és lovasnak egyaránt. A szabályos, jó ritmusú ügetés csak látszólag egyszerű dolog, pedig a ló iramban tartása valóságos művészet. Az ugratások nehéz és veszélyes gyakorlatok. Elég egy rossz testsúlyáthelyezés, máris a földön találhatja magát a versenyző. Az effajta mozzanathoz szelíd, hidegvérű lovakra van szükség: a földre ereszkedő állat szinte minden szavát megérti már gondozójának

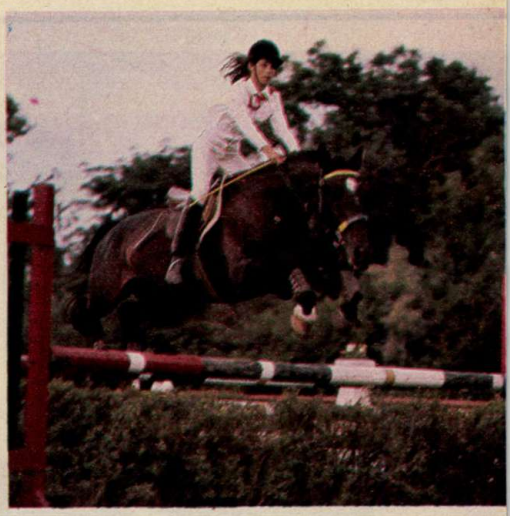

Itt nincs veszély, hiszen a lovak békésen poroszkálnak. Bemelegítés folyik, amelyre azért van szükség, hogy meg ne sérüljenek az állatok

Verseny utáni frissítő, melyben csak a lovas részesülhet. A ló felhevült tüdővel ugyanis nem ihat vizet, hiszen súlyosan megbetegedne.

A talgatva, egyszercsak szinte önkéntelenül felkiáltottam:

— Micsoda gyönyörű állatok ezek!

— Ember, mit beszél?! Nem állatok ezek, hanem már majdnem olyanok, mint mi vagyunk.

Elgondolkoztam azon, amit a lovász mondott. Az őspusztákon, őssztyeppéken legelő vadlovakat a bronzkor embere szelídítette meg, s a ló valóban végigkíséri történelmünket. Munkát végeztettünk vele, nyergében ülve hatalmas távolságokat tettünk meg — társunkká vált. Az ember becsülte a lovat, tisztelte bátorságát, munkabírását, tanulékonyságát és hűségét. A gépek feltalálásával azonban a ló mintha feleslegessé vált volna. A gépek, automaták, komputerek korszakában jobbára csak sportcélokra használják őket.

*

A legtöbb lovassportot gyönyörűség nézni. Lenyűgöző az a szellemi és fizikai összhang, amelyet a nyergükben ülő emberrel alkotnak. Ilyen élményben volt részünk a mosonmagyaróvári úttörő lovasversenyen is.

A lovak nagy teste, patáik félelmetes dübörgése ezen a versenyen is kissé távolabb kényszerítette a nézelődőket. A bemelegítés percei azonban bizonyították: az állatok szelídek, a legtöbbjük könnyen kezelhető. A tizenöt versenyző egyáltalán nem tartott tőlük, bár ló és lovasa idegenek voltak egymásnak. Akadt, aki körbejárta paripáját, megnézte minden porcikáját, felmérte: mit is várhat tőle? Mások beszélgettek felszerszámozott ménjükkel, kancájukkal, beletúrtak sörényébe, barátságosan megveregették a nyakát, súgtak a fülébe egy-egy varázsigét. Olykor-olykor a ló, s a majdan nyergében ülő versenyzője némán összenézett. Ezek voltak a legbensőségesebb pillanatok.

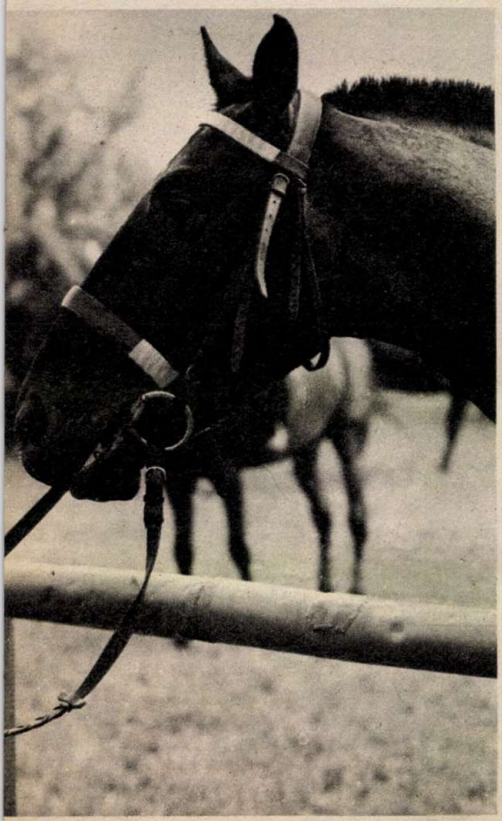

— Valami baj van? — kérdezte lovától Juhos Gabriella, a rendező Lajtahansági Állami Gazdaság versenyzője. — Olyan szomorúnak látlak. Csak nem újult ki a lábfájásod? Mert akkor verseny ide, verseny oda — visszamész az istállóba.

Gabi észrevette, hogy tanúi voltunk szavainak, beletúrt a pej kanca, Limit sörényébe, majd mosolyogva mondta:

— Beszélni kell neki, egyénisége van, akár az embernek. Szerencsés vagyok: a saját lovamon indulhatok. Mi, Limittel már több éve ismerjük egymást, olyanok vagyunk, mint a testvérek. Sokszor előfordul velem az iskolában is, hogy elábrándozom és Limitre gondolok. Mit csinál ilyenkor, mire gondolhat, evett-e eleget, egészséges-e? Alig várom a tanítás végét, s már jövök is ki hozzá. Egyszer elhatároztam: kiteszem a tolltartómból a fényképét, de nem volt szívem hozzá. Inkább elviselem, hogy az osztályban a többiek lassan már ábrándozónak csúfolnak. Otthon nem örülnek annak, hogy lovagolok, mondják is gyakran: keressek magamnak valami értelmesebb sportágat. Ők úgy mondják: értelmesebb, de én tudom, hogy veszélytelenebbre gondolnak. Jó érezni a szülők féltését, de sportolni is kell valamit, s ha már rátaláltam a lovaglásra, úgysem tudok szakítani vele.

Gabi és Limit egyébként nem szerepelt valami jól, különösen a díjugratásnál lehetett látni: a lónak valami baja van. Gabi nem is hajszolta. Tudta: az egészség többet jelent egy esetlegesen kiharcolt ezüstéremnél.

*

Ebben a sportágban a siker ötven-ötven százalékban múlik az emberen, illetve a lovon. A versenyző a kantár feszítésével és lazításával, testsúlyának áthelyezésével, s a sarkantyúzással adhat jeleket a lónak. A többi már az állat dolga. Persze nem is számíthat eredményre az, aki a lovával nem tudja megértetni magát. Akadnak lovasok, akik a saját személyüket tartják fontosnak, sokszor képességeiken túl hajszolják a lovakat, s ennek általában bukás vagy baleset a vége.

Koloszár Ottó szintén a Lajtahansági ÁG színeiben lovagol. A futam végeztével a pihenőhely felé vezette habos verejtékben úszó lovát. Kamasz a gyors iramú vágtáktól, hosszú ugrásoktól még nehezen zihált, de már nyugodtabb volt, mint a verseny elején. Ottó lovagolt vele néhány levezető kört, majd csutakolni kezdte, a fehérlő izzadságfoltokat gyengéden törölgette le a fekete ménről.

— Szeretni és gondozni kell a lovat — magyarázta —, mert akkor hálás, akkor megtesz minden tőle telhetőt az emberért. Kamasz most is ideges volt, mint minden verseny előtt, de néhány szóval sikerült megnyugtatnom. Szeretem a lovakat. Ha lenne hetven-nyolcvanezer forintom, biztosan nem autót vennék, hanem egy szép csikót. Tudom, sokan különcnek tartanak, de mi, lovasok már csak ilyenek vagyunk. Érdekes sport ez, bárki elhiheti, csak egy kicsit drága.

*

Ottónak igaza van, a lovaglás költséges sportág, nem produkál látványos eredményeket, de azért nem szabadna hagyni, hogy elvesszen. Magyarországon komoly hagyományai voltak a lótenyésztésnek, a lovaglásnak, kár volt ezt az ötvenes években elsorvasztani. De azért a mosonmagyaróvári verseny bebizonyította: ez a korosztály, melynek életéből már teljesen eltűntek a lovak, nem feledkezett meg az ősi barátságról. Hazánkban sok állami gazdaság foglalkozik lótenyésztéssel, de sportegyesületük nincs. Pedig egy kis lelkesedéssel, anyagi ráfordítással éppen ezeknek a gazdaságoknak kellene szakosztályokat alakítaniuk, nekik kellene felkarolniuk ezt a sportágat. Csak így lehet jövője.

S. F.

Fotó: Szalay Béla

És mi is gyújtottuk meg a gyertyafényes lakomán

Mennyi illatos kalács! Látványnak is szép, és finom!

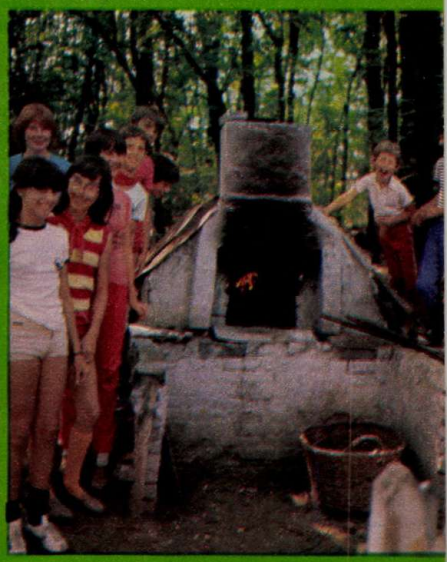

A KÍVÁNCSISÁG HASZNA

kukoricacsutkából és szárdarabokból készül a játék

A kíváncsiság hasznos hajtóerő, ha nem engedjük, hogy rossz felé vigyen bennünket. Ifjú barátaimat, a jászberényi honismereti szakkör tagjait sem hagyta addig nyugodni, amíg meg nem ismerkedtek néhány régi mesterséggel.

A boszorkánykonyhában

Ma ritka, valaha az ördöngös mesterségek közé tartozott a gyertyaöntés. A helyet pedig, ahol a mester viaszt kotyvasztott, a gyertya színeit keverte ki, boszorkánykonyhának nevezték, ajtaját hét lakattal őrizték, nehogy kikémlelje és a maga hasznára alkalmazza valaki a keverés titkait. Az egyik mester huncutul azt válaszolta, amikor kérdezték, hogy a pajzstetű tejéből, a pálma könnyéből, a cethal velejéből kell viaszt főzni, a másik pedig azt, hogy kever hozzá darázsfészket is. A gyertyaöntőknek ma is jól kell érteniük a kémiához, hiszen az alapanyag gyártásához az olajat, a szenet, a különféle savakat is felhasználják.

Oláh Zoltán kisiparos fedte fel a szakkör tagjai előtt a boszorkánykonyha titkait. Megtanította őket a viaszfőzésre, a gyertyakészítés néhány műveletére.

— Mi nem öntöttünk, hanem mártottunk. Zoli bácsi elénk tett egy fazék színes folyadékot, kiszabott egy-egy darab kanócot, amit a fazék-

„Búbos" kemence a fák alatt. A rostélyos sütésére is alkalmas

Nem korek, de perec. Tessék megkóstolni, érdemes!

FOTÓ: SZALAY BÉLA

merítés, harminc pergetés után kész volt a szép, színes gyertya — mesélte Kiss Jóska.

A madár alakú perec

Kevés az olyan kalácsos asszony is, mint amilyen a Jászberényben élő Tóth Ferencné, aki ismeri a régi rostélyos kalács készítésének fortélyát. Szerinte a vidékükön még ma sem képzelhető el igazi lakodalom rostélyos nélkül. A sült csirke is akkor adja ki az ízét, ha ezzel a kaláccsal eszi az ember.

A jászsági sütemény különlegessége ott kezdődik, hogy a perecnek például madár, csikó vagy kerékpár alakja is lehet. Kelt tésztából készül, és a fonata ötször olyan vastag mint amilyet például a pékeknél lehet kapni. A rostélyos tésztáját órákig kell ajnározni. Az is baj, ha fázik, de az is, ha melege van. Színét, ízét elvesztheti a rosszul fűtött kemencében. A rostélyos kalácsot ugyanis csak kemencében érdemes sütni.

Persze ma már a tanyákon is ritka a búbos kemence. Csakhogy a pusztai ember leleményes, amit lebontott bent, azt felépítette kint. Az öregerdei tábor szomszédságában Sárközi Józseféknél a szabadtéri kemence vetekszik a régivel. Mire Tóth Ferencné irányításával a kalácsos lányok és fiúk megfonták a pereceket és a rostélyosokat, Sárközi néni már üzent is, hogy jöhetnek a tepsik.

Amikor a gyerekek meglátták és megkóstolták a pirosra sült, foszlós kalácsot, örömükben táncra perdültek, egymást ölelgették, hiszen a siker egy kicsit az ő sikerük is volt.

Kard és gyűrű

Ha valaki megkérdezné tőlem, hogy mi a véleményem a kíváncsiságról, okvetlenül szóba hoznám Kiss Jóskáék régebbi eseteit is. Játékból és kíváncsiságból álltak be „régészsegédnek", de most nevüket a város múzeuma felfedezőként tartja számon. Felbecsülhetetlen értékű gyűrűre, fülbevalóra és kardra bukkantak. Kíváncsiságból mentek a tanyák közé, ahol a puszta öreg lakóitól megtanulták, hogy a „semmiből" miként lehet érdekes játékokat készíteni.

Feljegyezték a „kanálvert" leves főzésének módját is. Nem kell hozzá más, csak víz, só, zöldség, csöppnyi zsír. A zöldséget megpároljuk, ízesítjük, aki szereti, hagymával is. A lisztet kevés vízzel kikeverjük, és a forró levesbe szaggatjuk.

Jóskáékat a kíváncsiság hajtja. És az a tudat, hogy néhány régi recept megmentésével is gazdagabbak lehetünk.

Faragó György

MILLIÓK JÁTSZÓTÁRSA

Ha közvélemény-kutatást tartanánk, bizonyára kiderülne: milyen sokan szeretik Rózsa Györgyöt! Akadnának persze, olyanok is, akik szemében kedvessége modorosságnak tűnik, mosolyát máznak vélik. Az effajta ítéletet döntően meghatározza az a tény: rangos előd öt, Vitray Tamást váltotta fel a Kapcsoltam asztalánál.

Most itt ül előttem a Szabadság téri padon vasárnap estéink főszereplője, s ahogy beszélgetünk, mondatról mondatra úgy vizsgálom felül a felszínes értékelést. Már az is meglep: törékenyebb, mint vártam. Meglehet, csak mi nézők látjuk – mert annak akarjuk látni – nagynak és erősnek képernyőbeli ismerőseinket. S a kedvesség, meg a mosoly? Most látom: nem modorosság ez, nem is máz, egyszerűen – ilyen ember. Játékos, ahogy ő mondja később magáról. Miként a pingpongasztal mellet egy-egy sikeres pontnak, úgy örül beszélgetésünknek. Milyen színű pulóvert vegyek? – faggatózott a telefonban. Ha így ülök, jó lesz? – kérdi most a fotóriportertől. Az, hogy a gyerekek előtt kell bemutatkoznia, örömöt jelent a számára.

– Sok gyerekműsort csináltam – magyarázza. – Olyankor mindig vidámabban álltam a kamera elé, egyszerűen azért, mert közéjük nem lehet rosszkedvűen menni. Őszinte vidámság volt ez: a gyerekeknek sem szabad hazudni! Lenézni sem szabad őket, mert azonnal megérzik. Felnőttként kell szólni hozzájuk, hisz valójában ők is azok, csak egy picit alacsonyabbak.

Mintha súlyos terhet vett volna nyakába, három éve úgy ült tanítómestere helyébe a hármas stúdióban a Kapcsoltam asztalához.

– A legmeghatározóbb élményem szakmailag és emberileg – Vitray Tamás. Tőle tanultam meg: az embernek saját magát kell kialakítania, s nem attól kell félni, hogy bírálják, hanem akkor ijedjen meg, ha mindenki dícséri. Kell, hogy az embernek a szakmájában legyenek példaképei. Olyanok, akikhez mérheti magát. Nekem ilyen mesterem volt Horváth Ádám, a rendező. Vagy éppen Baló György: csodálatos volt látni az ő hatalmas fejlődését.

Büszke, ha dicsérik, a szeretetet meg egyenesen éhezi. Szülei vigyázása, pedagógus apja-anyja nevelte erre. Ezért hisz a barátságban, s ezért lett tévés is, a szeretet miatt.

– Nagyapám nem volt gazdag ember, de jó érzékkel megérezte, mekkora lehetőség a televízió! Akkor vett készüléket, amikor még ritkaságszámba ment a dolog. Emlékszem, az ötvenes évek végén – éppúgy, mint a Cha-cha-cha című film jelenetében – Izabella utcai lakásunkban ott toporgott az egész ház. Keresztnevükön szólították a szereplőket, éreztem azt a hatalmas szeretetet, ami körülvette őket. Akkor dőlt el a sorsom, ott, az első tévékészülék előtt. Addig operaénekesnek készültem, most elhatároztam: egy életem, egy halálom, én egyszer belebújok abba a dobozba...

Most ott ül, kéthetenként abban a „dobozban" és játszótársa milliónyi ember. Ezeken a vasárnapokon mindig jókedvűen ébred. Napközben sétál egyet, fönn a Várban, vagy kinn a Népligetben. Szeret sétálni. A tévé kapujában előre köszön a rendészeknek, visszaköszönésükből próbálja kitalálni: milyen lesz az este. Aztán az este, a Kapcsoltam estéje, mindig összemosódik. Nincs más, nem létezhet más, csak az a másik ember, ott a vonal túlsó végén.

– Kívülről nézve, sose hittem volna, hogy műsorvezetőként is végig lehet játszani az adást. Én együtt szurkolok, játszom a játékosokkal. Ilyenkor mindenről megfeledkezem. Ha a középkorban születek, bizonyosan bohóc lettem volna Mátyás király udvarában.

Adás után soha nem találkozik partnereivel. Azt mondja: az ő feladata a műsor lekeverésével véget ér, de arról nem mond le, hogy ne képzelje el a válaszoló embert a vonal másik végén. S hiszi, hogy olyannak látja, amilyen az a valóságban lehet.

Major Árvácska

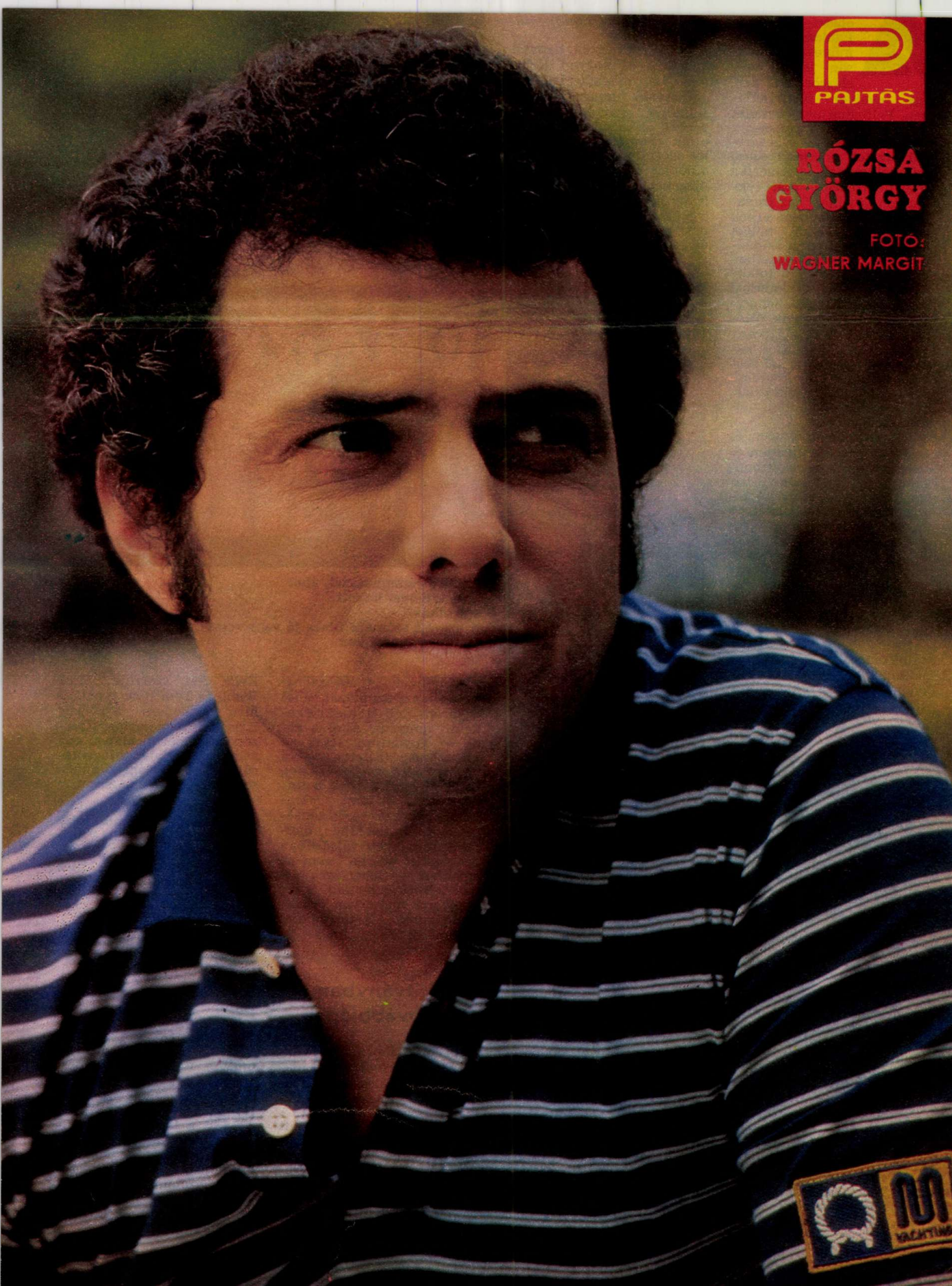

PAJTÁS

RÓZSA GYÖRGY

FOTÓ:
WAGNER MARGIT

A olasz Eduardo Paolozzi festőművész alkotásán jelent meg először, 1947-ben, egy revolver füstfelhőjében. Felfoghatjuk jelenlétét jelképnek is: a „huszadik század népzenéje" és a társművészetek találkozása szimbólumának. Amerika beat-nemzedéke már egy hangon „üvöltött" az irodalomban és a zenében; a rock a hatvanas évektől helyet követelt magának a színpadon; s a képzőművészetben pedig megjelentek a totális alkotások — a kalocsai származású Nicolas Schoeffer az irányzat egyik úttörője — a zene és a látvány (fény és kép) együttes hatása a nézőre. Ez a mű századunk hű tükre: szemünk előtt fémcsodák villóznak, fülünkben elektronikus dallam cseng.

S miközben könyvben és festővásznon, színpadon és rajzasztalon a rock otthonra talált — „odakünn", itthon néhányan a műfaj elfogadtatásán fáradoztak. A tavaly rendezett emlékezetes — első, és jó ideig bizonyára az egyetlen — tatai tanácskozás a könnyűzene alapkérdéseit vetette fel. Önálló műfaj-e egyáltalán a rock, s művelői művészek-e?

Bródy János szövegíró (a tatai tanácskozás óta a szabadfoglalkozású zenei előadóművészek szakszervezetének elnöke) egy felnőttségre vágyó műfaj szószólója volt:

— A műfaj határai hazánkban nincsenek meghatározva, a rock értékrendszere nálunk nem alakult ki. Pedig én azt is el tudom képzelni, hogy egyszer a szórakoztató műfajok művészeinek is lesz rangjuk és nem csupán kisbetűvel jegyzik őket a kultúra nagykönyvében.

Vissza az igazi színházhoz

Az első társművészet, ahol a rock átlépte a vélt avagy a tényleges szakadékot hazánkban: a színház. A Vígszínházban tíz éve játszanak rock-darabokat, Hegedüs D. Géza legutóbb a népballadai ihletésű Kőműves Kelemen főhőse volt.

— A sikeres színésznek nem alacsonyrendű feladat a rock-szerep?

— A színésznek nincs, nem lehet rangos vagy kevésbé rangos műfaj. Műfaj van, és én a rockot is annak tartom.

ga tehát a rock körüli vitának?

— Ha azt nézzük, hányan, hányszor és hogyan járatták le magatartásukkal, csapnivaló muzsikájukkal, felszínes szövegeikkel a rockot, akkor el kell fogadnunk napjaink vitájának létjogosultságát. Azzal, hogy valóban a legnagyobb tömegeket vonzó és mozgató irányzatról van szó, megnő a műfaj felelőssége. Sok zenész azonban ezt nem érzi, és sajnos, az elvetnivaló

Hegedüs D. Géza legutóbb a népballadai ihletésű Kőműves Kelemen főszereplője volt

Aki jó zenét csinál, annál fel sem merül: művész-e vagy sem?

dolgok is tömegekhez jutnak el. De így van ez a műfaj értékeivel is: a jó zene tízezrekhez ér el. Azoknál, akik valóban jól csinálják a zenét, fel sem merül: művészet-e a rock, vagy sem? Én az LGT zenéjét, Demjén muzsikáját, Bródy János és Adamis Anna szövegeit, vagy éppen Szörényi munkásságát kiemelkedő művészi teljesítménynek tartom.

— Mit ad a rock a színháznak, a színésznek?

Az első társművészet, ahol a rock helyet kapott: a színház
A színész számára nincs jó vagy rossz műfaj — műfaj van

— Rengeteget! Visszahozza az igazi színházat, ahol egyaránt kellett tudni énekelni, táncolni. Ahol a zene — gondoljunk csak a klasszikus „teáterre" — a darab része volt. Többet, mást követel a rock a színésztől is. De ami a legfőbb: behozza a közönséget a színházba. Igen, napjaink művészeti válságában az egyik — ha nem az egyetlen — lehetséges útnak a rockot tartom. S az, hogy ma már van rockszínházunk, forradalmi eredmény. Kár, hogy tíz évet késett.

Látványban a továbblépés

Miklósi Tibornak és Várkonyi Mátyásnak ennyi idejébe (kilincselésébe, harcába) tellett, míg hivatalosan is színházat alapíthattak. A ma már a KISZ égisze alatt a MOM-ban működő társulat legendás hőskort élt meg: maguk írták a darabokat, állították a díszleteket, varrták a ruhát. Az önként felvállalt úttörés nagy elismerése volt, amikor az Evita két szerzője: Mice Webb és Tom Rice (a világhírű rockopera, a Jézus Krisztus Szupersztár szerzőpárosa) baráti alapon engedélyezte újabb világsikerük magyarországi színpadravitelét — tíz előadáson.

A műfaj zenei korlátainak áttörését mind több együttes ismerte fel. A hazai rockéletben már klasszikusnak számító Illés együttes hozta be a népzenét a rockba; s a húszéves Omega nem csupán muzsikájával körözte le a többieket, hanem azzal is: mindig „adott magára" a koncerteken.

— Kezdettől tisztában voltunk a színpadi látvány fontosságával — mondta Benkő László, az együttes vezetője —, s most, húsz év múltán is a továbblépést koncertjeink megrendezésében látjuk. Idén Hernádi Gyula írta, Jancsó Miklós rendezi a keretjátékot. Hiszem, hogy látásmódjukkal valami egészen különleges produkciót sikerül összehozni. Tudomásunk szerint nincs még egy ilyen kísérlet a világon: műfajt teremthetünk.

ROCK-SORK

A hazai filmeken kezdettől helyet kapott a rock. Meglehet, azért is, amit Presser Gábor mondott: ezzel adják el a rossz filmeket. Mert az „Ezek a fiatalok" nem volt jó film, de benne az Illés zenélt. Kovács András Extázis 5—7-ig filmje már sikeres próbálkozás volt —, az Illéssel a főszerepben. Később „kopaszkutyák" jöttek, s miként a zene, a filmesek is „lementek kutyába". Az elmúlt évben aztán jött a nagy siker; Koltay Gábor „Koncert"-je. A mai harmincasok (az első hazai beat-nemzedék), és a tinik együtt hallgatták az egykori zenét. A néhai „Illés" így, egyetlen koncertre összeállva, teremben és vásznon is — hódított. Tőlük ma már senki sem kérdezi meg: művészek-e? Utóbb értékelhetjük: Szörényiék műfajt teremtettek.

Igaz, ők annak idején nem vitatkoztak.

Zenéltek.

M. Á.

KÖVETKEZŐ SZÁMUNKBAN: TEKERD, JOCÓ!

„ÜVÖLTŐ" MŰVÉSZET

U. M.: — *Bizony nem szép Miklóstól, hogy csúfot akart űzni belőled, így aztán nem tudom, szeret-e. Az valószínű, hogy érdeklődik irántad, mert ha nem így lenne, nem biztatta volna a barátját csacska tréfára. Nem könnyű a kamasz fiúk érzelmeit kifürkészni, hiszen gyakran pontosan az ellenkezőjét csinálják annak, amit szeretnének.*

SZERETNÉM, HA SZERETNÉL: — *Az a fiú, aki két nap után „elhagyott" '81 őszén, nem valószínű, hogy '82 őszén visszatér, főként, ha nem is akar. Nem tudsz mit tenni, legalábbis olyat nem, ami hatásos lehet.*

UTÓD: — *Űrhajós akarsz lenni vagy zenész? Előbb ezt kellene eldöntened, s aztán kell megkeresned a módját a megvalósításnak. Űrhajós középiskola nincs nálunk — egyelőre. Alapíts inkább együttest, ha nyilvánosan akartok játszani, ehhez nem szülői, hanem működési engedély kell.*

CSILLA: — *Attila tényleg rendes fiú lehet. Miért nem akarod elhinni, hogy mással jár, hiszen megírta neked. Jobban jártál volna, ha ezt már Ildinek elhiszed és nem teszed ki magad visszautasításnak. Igen, valószínű, hogy Zsuzsával jár és azért motorozik arrafelé. Máskor légy még türelmesebb, s ne add ki az érzelmeidet olyannak, akiről magad is sejted, hogy vissza fogja utasítani.*

W. É.: — *Igazad van, sokat lehetne vitatkozni arról, hogy a fiúk „szólítsák le" a lányokat, vagy a lányok „szólítsák le" a fiúkat. Ez a dolog, mint annyi más is napjainkban, forradalmi átalakulásban van. Mégis azt ajánlom, várd ki a „forradalom" végét, s addig inkább a fiúk kezdeményezését tartsd helyesebbnek. Így könnyebb is a dolgod, mert te döntheted el, hogy elfogadd-e a kezdeményezést vagy sem. De ha te kezdeményezel, neked esne rosszul, ha a leveleidet nem olvasnák el és nem is válaszolnának rá, mint ahogy most te teszed azzal a fiúval, aki szerelmes beléd. Nem baj, hogy magas vagy, meglátod jövőre utánad nőnek a fiúk is, azt még megvárhatod, ha „fűt" is a szerelem. Ilyenkor még más is inkább a szerelembe szerelmes, úgy tűnik, te is így vagy ezzel.*

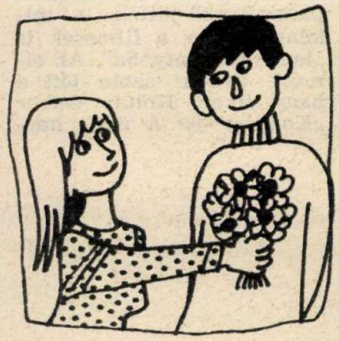

„HOSSZÚ FORRÓ NYÁR '80": — *Nemcsak a nyár hosszú, de két év még hosszabb egy kislány életében. Bizony a szerelem szép és jó dolog, de tőlünk függ, hogy az legyen. A tied szép, mert hűséges vagy első szerelmedhez. De az már valóban nem jó, hogy ő — úgy tűnik — két hosszú év alatt elfeledkezett rólad.*

EMBER AZ ÓCEÁNBAN: — *Neked tetszenek a „csövesek", mert megértenek téged, te is megérted azt, hogy szeretnek inni. Én viszont nem értem, hogy érted azt, hogy a „csövesek" a legjobb nevelők? Milyen jóra neveltek téged? Írd majd meg, érdekel.*

ÁPRILISI TRÉFA?: — *Aki ilyen rendes levelet tud írni 12 évesen, az ne bánkódjon azon, hogy még nem tud csókolózni. Majd megtanulod azt is, ha eljön az ideje. Abban igazad van, nehéz megérteni azt, ha nem szeretnek minket, de ez ellen nincs orvosság. Elrontottad a dolgot, máskor légy óvatosabb!*

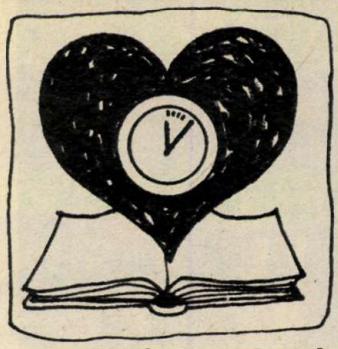

VADVIRÁG: — *Igazad van. Ha szerelmes az ember, gyakran inkább azon jár az esze, mint a tanuláson. Meg kell tanulnod koncentrálni! Tanulás közben minden félórában engedélyezz magadnak 5 percet és akkor ábrándozz a szerelemről. Öt perc múlva folytasd a tanulást és arra figyelj, abban a jóleső tudatban, hogy félóra múlva 5 perc megint csak az ábrándjaidé lehet. Próbáld ki, én is így csináltam annak idején! És azt hiszem sikerült, mert jeles tanuló is voltam, meg szerelmes is, egyszerre.*

ÉN MÁR NEM LEHETEK BOLDOG?: — *Dehogynem. Ne légy szomorú, légy kedves, vidám, bizakodó! Olyan, hogy ne csak te, de mindenki jól érezhesse magát a környezetedben. Meglátod, sikerül — ha nagyon akarod.*

KRISZTI: — *Az ember segítsen a barátainak, ha tud, de ne úgy, hogy annak önmaga lássa kárát. Amikor olyan kislány voltam, mint te, egyik tanárnőm azt írta az emlékkönyvembe: „Aki hibáidat elnézi: jó embered, aki hibáidra figyelmeztet: jobb, aki segít hibáidat leküzdeni: az a legjobb embered". Talán ha te is segítenél a barátnődnek a tanulásban, többet használhatnál neki, mint így, hogy engeded lemásolni a dolgozataidat.*

BELBECS: — *Minden fiatal lány és nő szeret vagy szeretne szépen, modernül öltözni. Aki nem így érez, nem is igazi nő. Az elhanyagolt, rendetlen külső nem divat többé — szerencsére. Nem vitás, hogy az első benyomást a külső megjelenés határozza meg. A külső azonban nem minden, ezt te is jól tudod. Önmagunkat csakúgy, mint ruháinkat „viselni" kell. A legdivatosabb ruha is csak ideiglenesen „teszi az embert". Rajtunk áll, hogy a kevésbé divatos vagy éppen már sokat hordott ruhánkat egyéniségünkhöz formáljuk. Ötlet és jókedv kell ahhoz, hogy valakit mindig csinosnak tarthassanak akkor is, ha nem a „legbutikabb butikból" öltözteti a mamája. Hidd el, sokan vannak, akik a legdrágább ruhában sem mutatnak jól, mert csak a külcsínyre hagyatkoznak, s egy rossz mozdulat, s a belső üresség „átsüt" a legjobb szabású kosztümön is. Azt tanácsolom, hogy próbálj meg szabásmintát csináltatni magadnak, nagy áruházakban van ilyen szolgálat. Édesanyádnak talán van is varrógépe. Olcsón*

lehet vidám, színes anyagokat kapni, amiből magad is megpróbálhatsz varrni egy-egy csinos szoknyát, egyszerű ruhát. Én is ezt csináltam a háború után. Régi ruhákból alakítgattam magamnak és kézzel varrtam meg, ami nem volt könnyű, de megérte a fáradságot. A hiányzó pénzt ötlettel, jó ízléssel és megfelelő önbizalommal pótolni lehet, s azon túl még élvezetet is ad az „alkotás".

DOLLÁRPAPA: — *Azt panaszolod, hogy sok zsebpénzt kapsz, de ha veszel belőle valamit, aminek „látszata" van, nem tetszik a papádnak. Amikor megkapod*